Đắk Lắk Cuối tuần

NĂM THỨ HAI
SỐ: 428
Ngày 15/11/2026

Tòa soạn: 23 Lê Duẩn, P. Buôn Ma Thuột
Điện thoại: 0262.3852383 - **Fax:** 0262.3810451
Email: toasoan.baodaklak@gmail.com
www.baodaklak.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH ĐẮK LẮK - TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

ĐƯA NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG VÀO CUỘC SỐNG

Định vị "buôn trong phố" trong không gian đô thị BUÔN MA THUỘT

TRANG 2+3

Du khách trải nghiệm văn hóa buôn làng và tham quan vườn cà phê vào mùa hoa nở trên địa bàn phường Ea Kao. *Ảnh:* **Minh Minh**

MÁI TRƯỜNG - Mái ấm nơi biên giới

Những bữa cơm nóng hổi, sự chăm sóc ân cần của thầy cô và tình cảm gắn bó giữa bạn bè đang giúp hàng nghìn học sinh tại các trường phổ thông nội trú ở khu vực biên giới vơi nỗi nhớ nhà, từng bước thích nghi với cuộc sống tập thể, yên tâm học tập và trưởng thành.

TRANG 5

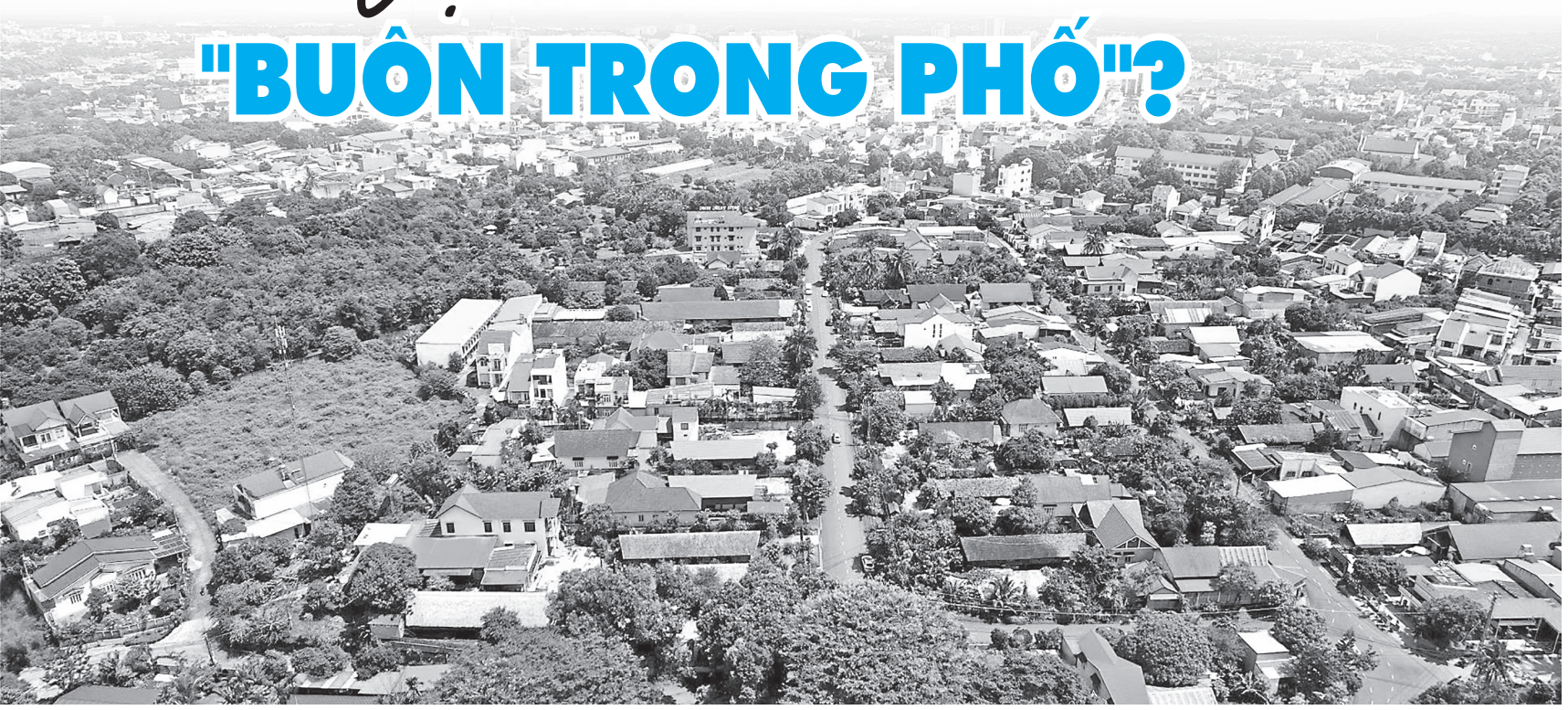

BÁO ĐẮK LẮK PHÁT HÀNH THỨ HAI, THỨ BA, THỨ TƯ, THỨ NĂM, THỨ SÁU, CUỐI TUẦN, NGUYỆT SAN & BÁO ĐẮK LẮK ĐIỆN TỬ

ĐỊNH VỊ "BUÔN TRONG PHỐ" TRONG

Hình thái kiến trúc "buôn trong phố" là bản sắc độc đáo của đô thị Buôn Ma Thuột. Khi Đồ án quy hoạch chung đến năm 2050 chính Thách thức đặt ra là phải tổ chức không gian và phân bổ nguồn lực như thế nào để bến nước, nhà dài không bị biến dạng

Vị thế nào cho "BUÔN TRONG PHỐ"?

Buôn Akõ Dhông, một trong những buôn du lịch cộng đồng tiêu biểu tại tỉnh Đắk Lắk. *Ảnh:* **Vạn Tiếp**

Minh Thuận - Minh Thông

Trong dòng chảy đô thị hóa, "buôn trong phố" - những không gian sinh sống truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số đang đứng trước áp lực chuyển đổi. Bảo tồn bản sắc hay biến buôn làng thành động lực kinh tế? Bài toán này đòi hỏi chiến lược quy hoạch phải ưu tiên đúng tầm, giữ vững bản sắc đại ngàn giữa lòng đô thị.

Hạt nhân của đô thị giàu bản sắc

Theo Quyết định phê duyệt Quy hoạch chung đô thị Buôn Ma Thuột đến năm 2050, quy mô lập quy hoạch rộng khoảng 37.738 ha. Đồ án đặt mục tiêu dự báo đến năm 2035, dân số đạt khoảng 550.000 - 658.000 người và tầm nhìn đến năm 2050 là 750.000 - 1.025.000 người. Với sự gia tăng quy mô lớn, đô thị Buôn Ma Thuột được định hướng phát triển theo mô hình đa cực, đa trung tâm, hình thành các cực tăng trưởng chuyên biệt. Trong không gian phát triển đó, điểm nhấn khác biệt và mang tính nhận diện cao nhất của đô thị không chỉ nằm ở những khối kiến trúc hiện đại mà chính là sự hiện diện của 32 buôn làng truyền thống đan xen trong lòng phố.

Không gian buôn làng truyền thống là một trong những giá trị đặc trưng của Buôn Ma Thuột. Định hướng quy hoạch chỉ rõ việc bảo tồn nguyên trạng cấu trúc không gian, kiến trúc nhà dài, bến nước tại các buôn làng truyền thống trong đô thị. Đồ án nhấn mạnh việc phát huy giá trị các buôn làng truyền thống, công trình kiến trúc có giá trị và không gian cộng đồng lâu đời. Điều này được hiện thực hóa bằng cách tổ chức không gian gắn với đa dạng sinh thái, xác định không gian mở bao gồm hệ thống suối nguồn, hành lang xanh là khung cấu trúc tự nhiên của đô thị. Hơn nữa, việc thiết lập các vùng kiểm soát nghiêm ngặt đối với không gian sinh thái, quỹ đất nông nghiệp và khu vực di sản văn hóa, buôn làng truyền thống đã được đặt ra như một giới hạn đỏ trong quy hoạch.

Đồng chí Lương Nguyễn Minh Triết, Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy, Trưởng Đoàn ĐBQH tỉnh nhấn mạnh: Buôn Ma Thuột phải phát triển hiện đại nhưng không đánh mất bản sắc. Đô thị này không cần sao chép mô hình của những thành phố lớn mà cần tạo dấu ấn riêng từ không gian đại ngàn, từ văn hóa cà phê, từ văn hóa các dân tộc Tây Nguyên và hệ sinh thái cao nguyên. Phải quan tâm bảo tồn không gian buôn làng, nhà dài, bến nước, văn hóa cồng chiêng, hỗ trợ nghệ nhân truyền dạy văn hóa truyền thống, phát triển du lịch cộng đồng để người dân trực tiếp tham gia và hưởng lợi.

> "Buôn Ma Thuột phải phát triển hiện đại nhưng không đánh mất bản sắc. Đô thị này không cần sao chép mô hình của những thành phố lớn mà cần tạo dấu ấn riêng từ không gian đại ngàn, từ văn hóa cà phê, từ văn hóa các dân tộc Tây Nguyên và hệ sinh thái cao nguyên".
>
> *Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy, Trưởng Đoàn ĐBQH tỉnh*
> **Lương Nguyễn Minh Triết**

Có thể thấy, trong chiến lược đa cực, buôn làng được định vị là hạt nhân của đô thị sinh thái, giàu bản sắc. Các nguyên tắc tổ chức không gian của buôn làng như tính cộng đồng, tính mở, sự hòa hợp với thiên nhiên cần được nghiên cứu và chuyển hóa thành ngôn ngữ thiết kế cho đô thị hiện đại. Các khu đô thị mới cần ưu tiên hình thành cụm không gian cộng đồng, sân sinh hoạt chung nhằm tạo điều kiện cho các hoạt động giao lưu xã hội tương tự như không gian cộng đồng trong các buôn làng truyền thống. Những yếu tố văn hóa cồng chiêng, nghề thủ công, văn hóa cà phê phải được lồng ghép tinh tế vào các không gian công cộng và công trình biểu tượng của đô thị.

Cần cân bằng giữa bảo tồn và phát triển

Dù đã có định hướng rõ ràng trên bản đồ quy hoạch, thực tiễn "buôn trong phố" vẫn đang đối mặt với sức ép khổng lồ từ hạ tầng cơ sở. Khi không gian đô thị mở rộng, giao thông, xử lý nước thải, rác thải và nhiều công trình thiết yếu phục vụ đô thị vượt qua ranh giới hành chính của một phường. Sự phát triển đan xen giữa các khu đô thị mới và buôn làng hiện hữu đòi hỏi sự định giá trị tương xứng, biến văn hóa thành sinh kế thay vì chỉ bảo tồn tĩnh.

Ông Lê Hùng, Phó Giám đốc Sở Xây dựng nhận định: Đối với các khu vực có giá trị văn hóa, cảnh quan và buôn làng truyền thống, cần kết hợp chỉnh trang đô thị với bảo tồn không gian sinh hoạt cộng đồng, kiến trúc bản địa và các giá trị văn hóa đặc trưng; gắn phát triển du lịch với sinh kế của người dân, bảo đảm hài hòa giữa tăng trưởng kinh tế, tiến bộ xã hội và bảo vệ môi trường.

Thực tế, quy hoạch đã định hướng phát triển các sản phẩm du lịch khám phá thiên nhiên, du lịch trải nghiệm và du lịch văn hóa gắn với bản sắc Tây Nguyên đối với hành lang sông Sêrêpốk. Việc trải nghiệm đời sống buôn làng, khám phá văn hóa cồng chiêng, thưởng thức ẩm thực địa phương sẽ góp phần tạo nên những sản phẩm du lịch đặc trưng, khác biệt. Từ đó, Buôn Ma Thuột không chỉ là điểm dừng chân ngắn hạn mà có thể trở thành điểm đến lưu trú dài ngày, nâng cao hiệu quả kinh tế du lịch.

Sản phẩm du lịch cũng đang từng bước được đa dạng hóa tại các điểm đến như Khu du lịch hồ Ea Kao, Khu du lịch văn hóa cộng đồng Kô Tam. Bên cạnh các trung tâm quy mô lớn, quy hoạch định hướng phát triển hệ thống các điểm du lịch trải nghiệm chuyên đề gắn với thế mạnh đặc trưng là cà phê và văn hóa buôn làng, từng bước hình thành "Bản đồ Thành phố Cà phê" với mạng lưới điểm đến đa dạng.

Điển hình cho hướng đi này là phường Ea Kao, với 10 buôn đồng bào dân tộc thiểu số và diện tích khoảng 1.900 ha cà phê đạt sản lượng trên 5.000 tấn. Địa phương này đang đứng trước cơ hội lớn khi tỉnh định hướng thu hút các dự án sân golf và biệt thự nghỉ dưỡng đẳng cấp về khu vực. Ông Đỗ Đức Hà, Chủ tịch UBND phường Ea Kao, chia sẻ: "Chúng tôi không muốn Ea Kao chỉ trở thành một điểm đến check-in, đông khách trong chốc lát rồi thôi mà chúng tôi muốn hướng tới xây dựng một điểm đến du lịch nghỉ dưỡng có bản sắc, có dịch vụ đủ chất lượng để giữ chân du khách trong nước và quốc tế. Nơi đây sẽ là điểm đến trải nghiệm độc đáo với các giá trị văn hóa độc đáo của 10 buôn đồng bào dân tộc thiểu số, gắn với văn hóa cà phê, nhất là cà phê đặc sản Việt Nam".

Đồ án quy hoạch chung đến năm 2050 đã đặt nền móng vững chắc nhưng để "buôn trong phố" thực sự được ưu tiên đúng tầm, cần đưa hạ tầng khung đi trước mở đường, tạo điều kiện cho các dự án kết nối. Quan trọng nhất là trao quyền và tạo sinh kế bền vững để đồng bào dân tộc thiểu số trực tiếp làm chủ, giữ gìn và phát huy giá trị di sản giữa nhịp sống đô thị hiện đại. Cân bằng giữa bảo tồn và phát triển chính là thước đo cho sự thành công của quy hoạch Buôn Ma Thuột trong kỷ nguyên mới.

Đắk Lắk Cuối tuần | 3
Số: 428 ngày 15/11/2026

KHÔNG GIAN ĐÔ THỊ BUÔN MA THUỘT

thức mở ra không gian phát triển đa cực, hàng chục buôn làng truyền thống đan xen trong lòng đô thị cũng bước vào đời sống mới. giữa làn sóng đô thị hóa mà thực sự trở thành động lực kinh tế - văn hóa tương xứng với đô thị trung tâm vùng Tây Nguyên.

Để bản sắc buôn làng SỐNG CÙNG ĐÔ THỊ HIỆN ĐẠI

Du khách nước ngoài trải nghiệm du lịch cộng đồng tại các buôn làng của Đắk Lắk. *Ảnh:* Công Nam

Minh Châu - Minh Kiệt

Các buôn làng tại Buôn Ma Thuột đang đứng trước cơ hội chuyển mình mạnh mẽ nhờ các mô hình du lịch sinh thái và nông nghiệp công nghệ cao. Khi di sản được định giá đúng và gắn chặt với sinh kế bền vững, đồng bào sẽ tự nguyện giữ nhịp chiêng ngân và mái nhà dài giữa lòng đô thị hiện đại.

Du khách tham quan và tìm hiểu quy trình chế biến cà phê chất lượng cao ở Trang trại Aeroco Coffee. *Ảnh:* Minh Minh

Sức sống của đô thị hiện đại Buôn Ma Thuột không nằm ở việc bê tông hóa các buôn làng mà là không gian kinh tế chắp cánh cho di sản và di sản thổi hồn vào sự phát triển.

Du lịch sinh thái đánh thức di sản

Trong bức tranh quy hoạch chung đến năm 2050, Buôn Ma Thuột chọn cách phát triển bằng việc định hướng bảo tồn bản sắc nguyên trạng để phát huy giá trị văn hóa. Các xã, phường đang chú trọng phát triển du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng tại các buôn làng tiêu biểu như Akõ Dhông (phường Buôn Ma Thuột), Tơng Jú (phường Ea Kao) và Tuôr (xã Hòa Phú). Đồng thời, đối với hành lang sông Sêrêpốk, quy hoạch định hướng rõ việc phát triển các sản phẩm du lịch khám phá thiên nhiên, du lịch trải nghiệm và văn hóa gắn với bản sắc Tây Nguyên. Đây là khu vực mang giá trị đặc biệt về cảnh quan, hệ sinh thái sông nước và những giá trị truyền thống cốt lõi của cộng đồng dân tộc bản địa.

Bà H'Wiệt Byă, Trưởng buôn Akõ Dhông cho biết: Được công nhận là buôn du lịch cộng đồng từ năm 2023, buôn Akõ Dhông đã tạo dựng được dấu ấn riêng trên bản đồ du lịch nhờ vào sức hút từ các sản phẩm trải nghiệm văn hóa bản địa. Hiện tại, buôn có 7 hộ đồng bào làm du lịch, bao gồm mô hình homestay, kinh doanh dịch vụ ẩm thực, biểu diễn cồng chiêng phục vụ du khách. Buôn thu hút nhiều khách du lịch trong nước và quốc tế. Du khách đến đây đều rất ấn tượng với trải nghiệm về văn hóa đặc sắc của người Êđê và vẻ đẹp, sự bình yên của buôn trong lòng phố.

Khi quy hoạch chung đô thị Buôn Ma Thuột đến năm 2025 được phê duyệt, trong đó định hướng xây dựng các buôn trong đô thị trở thành điểm nhấn, người dân buôn Akõ Dhông bày tỏ niềm mong mỏi tiếp tục nhận được sự quan tâm đầu tư từ Nhà nước. Việc đồng bộ hóa hạ tầng giao thông, điện chiếu sáng, vỉa hè kết hợp với các chính sách bảo tồn không gian kiến trúc truyền thống sẽ là động lực quan trọng giúp buôn này vừa phát triển kinh tế du lịch bền vững, vừa gìn giữ trọn vẹn hồn cốt văn hóa của đồng bào Tây Nguyên giữa lòng đô thị.

Thực tế cho thấy, những hoạt động đặc thù như khám phá văn hóa cồng chiêng, trải nghiệm đời sống buôn làng, thưởng thức ẩm thực hay tham gia các lễ hội ngoài trời sẽ tạo nên những sản phẩm du lịch khác biệt và khó thay thế. Mục tiêu chiến lược là biến Buôn Ma Thuột từ một điểm dừng chân ngắn hạn trở thành điểm lưu trú dài ngày, qua đó kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng mức chi tiêu và thúc đẩy hiệu quả kinh tế du lịch.

Ông Nguyễn Thanh Vũ, Chủ tịch UBND phường Buôn Ma Thuột cho rằng: "Cần chú trọng du lịch văn hóa cộng đồng, trải nghiệm phong tục tập quán sinh hoạt của đồng bào dân tộc thiểu số và đặc biệt là di sản văn hóa phi vật thể cồng chiêng được UNESCO công nhận. Ngoài điểm du lịch, Buôn Ma Thuột còn có thể kết nối, lan tỏa đi các xã, phường khác để phát huy bản sắc. Có thể chuyển hóa các đô thị thành trung tâm dịch vụ đổi mới sáng tạo, giữ chân nhân lực tinh hoa".

Tuy nhiên, đặt trong yêu cầu phát triển của một địa bàn có không gian đô thị mở rộng, hạ tầng còn nhiều hạn chế thì nguồn lực được bố trí phải tương xứng. Đây là vấn đề cần được tỉnh rà soát, đánh giá cụ thể về tỷ lệ và hiệu quả thụ hưởng của từng địa phương.

Gắn kết sinh kế để bảo tồn

Bản sắc văn hóa sẽ dần mai một nếu nó không thể nuôi sống được những người đang ngày đêm gìn giữ nó. Do đó, việc bảo tồn buôn làng không thể tách rời bài toán sinh kế bền vững.

Đơn cử như hoạt động của mô hình homestay Maison de KaThy (buôn Tuôr, xã Hòa Phú) thu hút khách nhờ phát huy sự nguyên bản của văn hóa Êđê. Tại đây, du khách được trực tiếp hòa mình vào đời sống mẫu hệ, trải nghiệm đi xe công nông dạo buôn làng, hái rau rừng, quả cà đắng và tự tay rang xay cà phê thủ công. Ngoài ra, khách lưu trú còn được trải nghiệm mặc trang phục truyền thống, gùi hàng và dệt thổ cẩm cùng các nghệ nhân. Mô hình này chứng minh giá trị cốt lõi của du lịch cộng đồng nằm ở bản sắc dân tộc và lòng hiếu khách chứ không cần những dịch vụ xa xỉ.

Tuy nhiên, quá trình vận hành đang vấp phải 4 rào cản thực tế: hạ tầng nội buôn (đường sá, hệ thống xử lý rác thải) chưa đồng bộ; nguồn nhân lực thiếu kỹ năng phục vụ chuyên nghiệp và ngoại ngữ (tiếng Pháp, tiếng Anh); chưa hình thành được chuỗi kết nối giữa các hộ làm homestay với nhóm nghệ nhân, nhà vườn và thủ tục tiếp cận nguồn vốn ưu đãi còn quá phức tạp đối với đồng bào dân tộc thiểu số.

Chị H Belly Êban, đại diện cho hộ làm du lịch cộng đồng Homestay Maison de KaThy cho rằng: Để giải quyết những hạn chế này, tỉnh cần ưu tiên đầu tư hạ tầng đồng bộ (đường giao thông, chiếu sáng, công trình vệ sinh) cho các buôn làm du lịch. Đồng thời, chuyển hướng sang đào tạo "thực chiến" ngay tại cơ sở về kỹ năng giao tiếp, chế biến món ăn và quảng bá trên mạng xã hội. Đặc biệt, cần có cơ chế đặc thù nhằm đơn giản hóa quy trình xét duyệt vốn vay để bà con cải tạo nhà sàn; tăng cường kết nối với doanh nghiệp lữ hành nhằm chia sẻ lợi ích kinh tế bền vững cho toàn buôn làng.

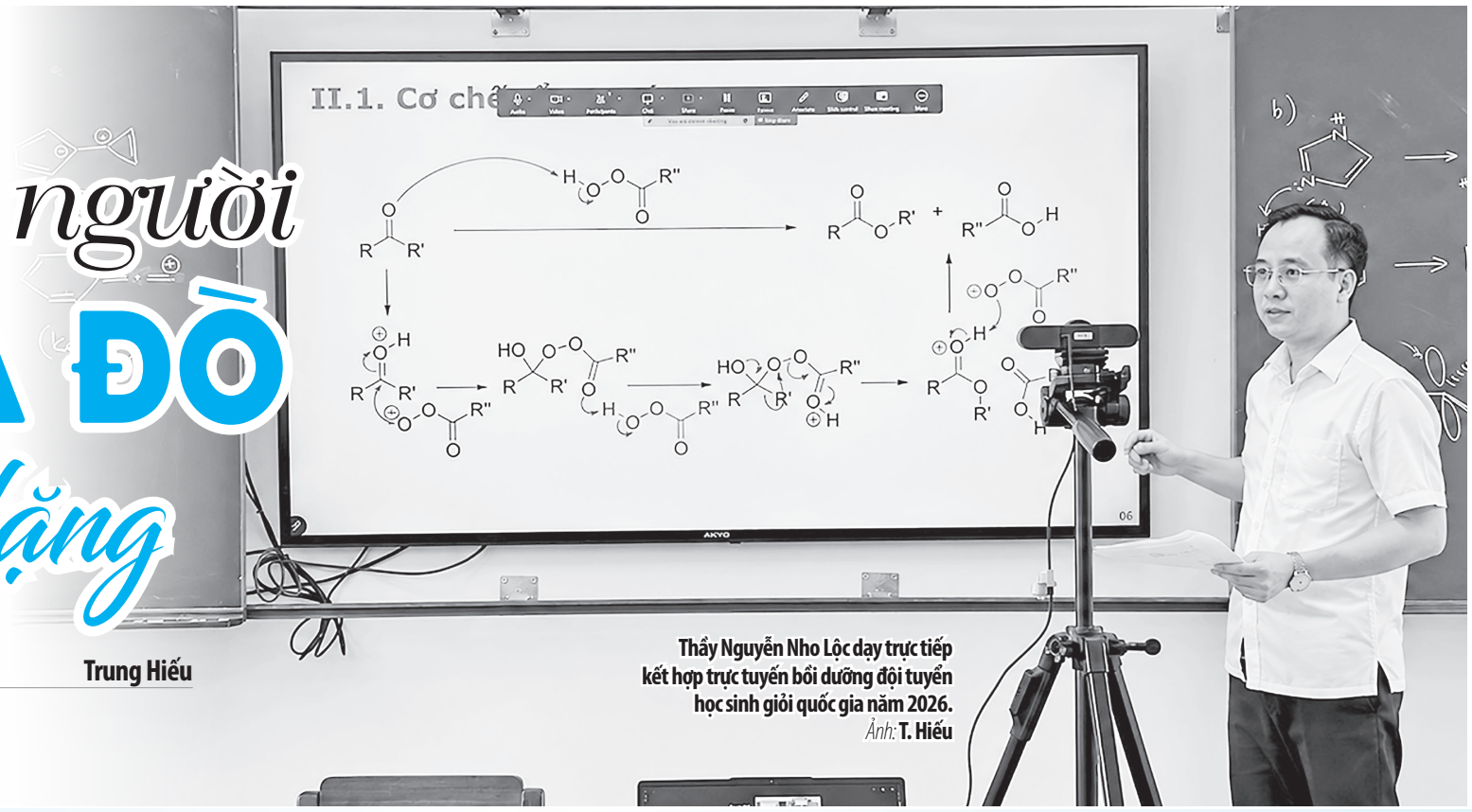
Bên cạnh du lịch sinh thái, nền nông nghiệp đặc trưng, đặc biệt là cà phê, chính là chiếc "chìa khóa vàng". Việc kết nối các điểm đến cà phê, văn hóa buôn làng, cảnh quan mặt nước và khu nghỉ dưỡng sẽ từng bước hình thành một "Bản đồ Thành phố Cà phê" đa dạng, đặc sắc. Thay vì chỉ bán nông sản thô, Buôn Ma Thuột đang chuyển mình để tạo ra những giá trị gia tăng khổng lồ từ nông nghiệp công nghệ cao.

Ông Đỗ Đức Hà, Chủ tịch UBND phường Ea Kao chia sẻ về bước tiến mới của địa phương: "Ngày 11/11 vừa qua, UBND phường Ea Kao phối hợp với Công ty TNHH Aeroco Coffee tổ chức lễ xuất khẩu container cà phê đặc sản sang thị trường Mỹ, với số lượng hơn 3,4 tấn, giá trị kim ngạch gần 120.000 USD". Đây là một minh chứng sống động cho thấy, khi sản vật của buôn làng được chăm chút bằng công nghệ và tư duy hiện đại sẽ mang lại giá trị kinh tế vượt trội, trực tiếp nâng cao đời sống của đồng bào.

Ngoài ra, không gian văn hóa truyền thống cũng đang được quy hoạch để du khách trực tiếp trải nghiệm quy trình canh tác, thu hoạch, chế biến và thưởng thức cà phê tại chỗ. Mô hình này không chỉ quảng bá thương hiệu cà phê mà còn kéo dài chuỗi giá trị du lịch nông nghiệp. Mỗi điểm đến mang một chủ đề riêng nhưng cùng kể chung một câu chuyện về thiên nhiên, văn hóa và bản sắc Tây Nguyên, góp phần nâng cao sinh kế cho cộng đồng địa phương.

Khi người dân trong các buôn làng có thể làm giàu ngay trên mảnh đất quê hương, từ chính những rẫy cà phê đặc sản và những di sản phi vật thể truyền đời, họ sẽ trở thành những chủ thể mạnh mẽ nhất bảo vệ văn hóa.

Những người ĐƯA ĐÒ thầm lặng

Thầy Nguyễn Nho Lộc dạy trực tiếp kết hợp trực tuyến bồi dưỡng đội tuyển học sinh giỏi quốc gia năm 2026. *Ảnh:* **T. Hiếu**

Trung Hiếu

Không ồn ào, phô trương, những người thầy, người cô vẫn ngày ngày tận tụy với nghề, miệt mài truyền cảm hứng, khơi dậy niềm đam mê học tập và nghiên cứu trong học trò. Đằng sau những thành tích của học sinh là dấu ấn của những người đưa đò thầm lặng, hết lòng vì sự nghiệp trồng người.

> "Chất lượng giáo dục của tỉnh những năm qua ngày càng được nâng lên, nhất là giáo dục mũi nhọn. Đằng sau thành tích của học sinh tại các kỳ thi học sinh giỏi, khoa học kỹ thuật là sự nỗ lực, tận tụy của đội ngũ giáo viên. Vì vậy, ngành giáo dục luôn quan tâm tôn vinh, tri ân những người đưa đò thầm lặng, ghi nhận những đóng góp bền bỉ cho sự nghiệp trồng người".
>
> *Phó Giám đốc Sở GD-ĐT* **Võ Thị Minh Duyên**

"Người truyền lửa"

Hơn 20 năm gắn bó với bục giảng, thầy Nguyễn Nho Lộc, tổ trưởng Tổ Hóa học, Trường THPT Chuyên Lương Văn Chánh luôn dành nhiều tâm huyết cho công tác giảng dạy và bồi dưỡng học sinh giỏi. Năm 2025, thầy vinh dự được Bộ GD-ĐT tuyên dương là gương mặt "Người truyền lửa" tiêu biểu.

Nhiều năm tham gia bồi dưỡng đội tuyển môn Hóa học, thầy Lộc đã góp phần rèn luyện giúp hàng chục học sinh đạt giải cao tại các kỳ thi học sinh giỏi quốc gia và Olympic truyền thống 30/4. Có nhiều em được Bộ GD-ĐT triệu tập tham dự kỳ thi chọn đội tuyển Olympic quốc tế môn Hóa học.

Không chỉ chú trọng chuyên môn, thầy còn tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy, ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số. Các phần mềm mô phỏng, nền tảng học trực tuyến, công cụ tương tác được vận dụng linh hoạt, giúp giờ học thêm sinh động, tạo điều kiện để học sinh chủ động khám phá kiến thức. Thầy cũng xây dựng ngân hàng đề thi, hệ thống chuyên đề và tài liệu số phục vụ việc ôn tập, tự học. Trên cương vị tổ trưởng chuyên môn, thầy luôn đề cao tinh thần đoàn kết, chia sẻ kinh nghiệm và trách nhiệm của mỗi giáo viên.

Với những đóng góp đó, thầy Lộc nhiều năm đạt danh hiệu Chiến sĩ thi đua cơ sở, Chiến sĩ thi đua cấp tỉnh, được UBND tỉnh và Bộ GD-ĐT tặng bằng khen; được ghi danh vào bảng vàng thành tích khen thưởng và điển hình tiên tiến của Bộ GD-ĐT giai đoạn 2020 - 2025.

Thầy Huỳnh Tấn Châu, Hiệu trưởng Trường THPT Chuyên Lương Văn Chánh nhận xét, thầy Nguyễn Nho Lộc là giáo viên có chuyên môn giỏi, tâm huyết, giàu kinh nghiệm trong bồi dưỡng học sinh giỏi. Thầy không chỉ phát hiện, đào tạo nhiều học sinh đạt thành tích cao mà còn luôn đồng hành, động viên để tiếp thêm động lực cho các em trên hành trình chinh phục tri thức.

Khơi dậy đam mê nghiên cứu khoa học

Cũng với tâm huyết ấy, cô Lê Thị Hoàng Phương, giáo viên Sinh học, phụ trách Câu lạc bộ Khoa học kỹ thuật Trường Tiểu học, THCS và THPT Hoàng Việt (phường Tân An) chú trọng khơi dậy niềm đam mê khám phá, sáng tạo trong học sinh.

Với quan niệm: "Dạy học không chỉ là truyền đạt kiến thức mà còn là khơi dậy niềm đam mê, khả năng sáng tạo và giúp học sinh khám phá tiềm năng của chính mình", cô Phương luôn đổi mới phương pháp theo hướng lấy học sinh làm trung tâm, vận dụng dạy học theo dự án, giáo dục STEM, lớp học đảo ngược và ứng dụng công nghệ số, trí tuệ nhân tạo (AI) vào giảng dạy. Đặc biệt, cô chú trọng gắn kiến thức với thực tiễn, khuyến khích học sinh nghiên cứu những vấn đề về nông nghiệp, môi trường và phát triển bền vững. Từ những ý tưởng ban đầu, cô hướng dẫn các em xây dựng phương pháp nghiên cứu, tìm kiếm giải pháp và hoàn thiện sản phẩm khoa học.

Nhiều dự án do cô hướng dẫn đạt thành tích cao tại các cuộc thi. Tiêu biểu, dự án sản phẩm từ hạt bơ đạt giải Ba Khoa học kỹ thuật cấp quốc gia năm 2020; dự án ống hút từ hạt bơ đạt giải Nhất cuộc thi Khởi nghiệp quốc gia cùng năm; dự án ứng dụng AI bảo tồn cây quý hiếm đạt giải Nhất cuộc thi Sáng tạo thanh thiếu niên, nhi đồng tỉnh năm 2024. Đặc biệt, dự án vật liệu sinh học từ vỏ sầu riêng đạt giải Nhì Khoa học kỹ thuật cấp quốc gia và Huy chương Vàng Olympic Phát minh và Sáng tạo thế giới (WICO) năm 2026 tại Hàn Quốc.

Với cô Phương, niềm vui lớn nhất là được chứng kiến học trò trưởng thành, tự tin và dám biến ý tưởng thành hiện thực. Em Nguyễn Đinh Bảo Trân, học sinh lớp 12A3, thành viên nhóm thực hiện dự án vật liệu sinh học từ vỏ sầu riêng chia sẻ: Trong quá trình nghiên cứu, cô Phương luôn tận tình hướng dẫn, gợi mở ý tưởng và tạo điều kiện để nhóm hoàn thiện dự án. Sự đồng hành của cô giúp các em có thêm động lực theo đuổi đam mê khoa học.

Thầy Lộc, cô Phương là hai trong số hàng nghìn giáo viên đang ngày ngày lặng thầm cống hiến cho sự nghiệp giáo dục của tỉnh. Mỗi người một cách làm, một lĩnh vực chuyên môn nhưng đều chung tình yêu nghề và mong muốn giúp học trò phát triển năng lực, vươn tới những chân trời tri thức mới.

Cô Lê Thị Hoàng Phương *(giữa)* **hướng dẫn học sinh nghiên cứu khoa học kỹ thuật.** *Ảnh:* **Hoàng Việt**

Đắk Lắk Cuối tuần | 5
Số: 428 ngày 15/11/2026

MÁI TRƯỜNG – Mái ấm nơi biên giới

Những bữa cơm nóng hổi, sự chăm sóc ân cần của thầy cô và tình cảm gắn bó giữa bạn bè đang giúp hàng nghìn học sinh tại các trường phổ thông nội trú ở khu vực biên giới vơi nỗi nhớ nhà, từng bước thích nghi với cuộc sống tập thể, yên tâm học tập và trưởng thành.

Quỳnh Anh

Bộ đội Biên phòng đồng hành hướng dẫn các em học sinh cách xếp đặt nội vụ. *Ảnh:* **Q. Anh**

Chăm lo từng bữa cơm

Mới 9 giờ sáng, khu vực bếp ăn Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Ia Rvê đã rộn ràng tiếng xoong nồi, dao thớt. Nhân viên cấp dưỡng tất bật tiếp nhận, sơ chế thực phẩm, chuẩn bị từng món ăn cho bữa trưa. Từng công đoạn được thực hiện cẩn thận để khi học sinh kết thúc buổi học, những suất cơm nóng hổi đã sẵn sàng.

Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Ia Rvê hiện có 881 học sinh, trong đó 221 em nội trú và 660 em bán trú. Nhà trường triển khai ổn định việc ăn ở cho học sinh sau ngày khai giảng năm học mới, trong đó việc tổ chức bữa ăn hằng ngày được chú trọng. Từ lựa chọn nguồn thực phẩm, xây dựng thực đơn đến chế biến, bảo quản đều được thực hiện theo quy trình, bảo đảm vệ sinh an toàn thực phẩm.

Thực đơn được thay đổi thường xuyên, phù hợp với lứa tuổi và nhu cầu dinh dưỡng. Mỗi bữa trưa, tối có từ 3 - 4 món, gồm món mặn, rau xanh, canh và tráng miệng. Sự đa dạng trong cách chế biến không chỉ giúp các em ăn ngon miệng mà còn góp phần hình thành thói quen ăn uống điều độ, khoa học. Thầy Hồ Sỹ Cát, Hiệu trưởng nhà trường cho biết, trường thường xuyên nắm bắt tình hình ăn uống, sinh hoạt của các em để kịp thời điều chỉnh thực đơn, cách tổ chức bữa ăn cho phù hợp. Qua thời gian triển khai, nhiều em có dấu hiệu cải thiện thể trạng.

Nhà cách trường gần 10 km, em Nguyễn Thị Ngọc Bích, học sinh lớp 9C ở lại nội trú để thuận tiện học tập. Bích chia sẻ: "Em rất thích những bữa ăn ở trường vì các món đều ngon, thực đơn thay đổi thường xuyên. Mỗi bạn đều có suất ăn riêng nên chúng em ăn no bụng, có đủ sức khỏe để học tập".

Ở Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Buôn Đôn, những bữa cơm chung cũng mang đến niềm vui giản dị cho học sinh. Em Triệu Nguyễn Tuấn Anh, học sinh lớp 6D, dân tộc Dao, có hoàn cảnh gia đình khá đặc biệt. Bố mẹ đi làm xa nhà, em sống cùng ông bà đã lớn tuổi. Từ khi ở nội trú, Tuấn Anh không còn những bữa cơm vội vàng. Tuấn Anh vui vẻ: "Em thích ăn cơm cùng các bạn ở trường. Bố mẹ và ông bà cũng yên tâm hơn khi em được thầy cô chăm sóc".

Ấm áp mái trường vùng biên

Năm học 2026 - 2027 đánh dấu thời điểm các trường phổ thông nội trú tiểu học và THCS trên địa bàn tỉnh chính thức đi vào hoạt động, triển khai đồng bộ các hoạt động giáo dục và tổ chức ăn ở cho học sinh. Cùng với hệ thống phòng học kiên cố, trang thiết bị dạy học, điều kiện sinh hoạt được quan tâm đầu tư đang mở ra môi trường học tập thuận lợi hơn cho trẻ em ở những địa bàn biên giới còn nhiều khó khăn.

Để một đứa trẻ quen với cuộc sống xa gia đình không chỉ cần những căn phòng đủ tiện nghi hay những bữa ăn đủ chất. Điều các em cần hơn cả là cảm giác được yêu thương, chở che; là sự kiên nhẫn của thầy cô trong những ngày đầu bỡ ngỡ, khi nỗi nhớ nhà đôi lúc khiến các em bật khóc.

Cô Trần Thị Hằng, Phó Hiệu trưởng Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Buôn Đôn cho biết, những ngày đầu ở nội trú, một số học sinh chưa quen với việc xa gia đình, thường khóc vì nhớ bố mẹ, nhất là vào ban đêm. Thầy cô thường xuyên đến phòng ở trò chuyện, động viên, vỗ về để các em yên tâm; đồng thời theo sát, nhắc nhở các em ăn uống đúng giờ, giữ gìn vệ sinh cá nhân, hướng dẫn sắp xếp đồ dùng, chăn màn...

Trong số học sinh ở lại trường có em Na Phôn, dân tộc Êđê, học sinh lớp 9C. Nhà ở buôn Đrang Phốk, cách trường khoảng 20 km, em ở nội trú để thuận tiện học tập. Nhờ sự quan tâm của thầy cô và tình cảm của bạn bè, từ những bỡ ngỡ ban đầu, Na Phôn dần quen với cuộc sống nội trú. Em từng bước chủ động hơn trong sinh hoạt, tự nhắc mình chăm chỉ học tập, rèn luyện để không phụ lòng bố mẹ và thầy cô.

Trong hành trình lớn lên của những đứa trẻ vùng biên, mái trường đang dần trở thành một mái ấm thứ hai - nơi các em được yêu thương, chở che và tiếp thêm niềm tin trên con đường phía trước.

Nhân viên bếp ăn bận rộn chuẩn bị bữa ăn cho học sinh Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Ia Rvê. *Ảnh:* **Q. Anh**

Những bữa ăn nội trú ấm áp tại Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Buôn Đôn. *Ảnh:* **Q. Anh**

Người trẻ vào cuộc *tiếp nối* văn hóa truyền thống

Chỉ cần quét mã QR là tiếp cận được mọi thông tin về đình Cảnh Phước.
Ảnh: **M. Duyên**

Minh Duyên

Từ ứng dụng công nghệ số đến thực hành nghệ thuật dân gian, những người trẻ ở Đắk Lắk đang góp phần đưa di sản đến gần hơn với cộng đồng.

Số hóa để lưu giữ và lan tỏa

Gắn mã QR tại đình Cảnh Phước là một trong những công trình thanh niên số được Đoàn phường Đông Hòa triển khai, nhằm ứng dụng công nghệ vào bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa địa phương.

Đình Cảnh Phước xây dựng khoảng đầu thế kỷ 17, là nơi thờ Thành Hoàng và các vị thần được nhân dân tôn kính, đồng thời là không gian sinh hoạt tín ngưỡng, văn hóa truyền thống của cộng đồng dân cư. Di tích được xếp hạng cấp tỉnh theo Quyết định số 2049/QĐ-UBND ngày 13/12/2019 của UBND tỉnh Phú Yên. Trải qua nhiều thế hệ, đình vẫn lưu giữ 4 sắc phong có niên đại từ các thời Tự Đức, Đồng Khánh, Duy Tân.

Theo Bí thư Đoàn phường Đông Hòa Nguyễn Xuân Danh, chỉ với thao tác quét mã QR bằng điện thoại thông minh, người xem có thể dễ dàng tìm hiểu lịch sử hình thành và những giá trị của ngôi đình. Đây là cách làm phù hợp với xu hướng tiếp cận thông tin của giới trẻ trong thời đại số. Việc số hóa thông tin, hình ảnh và gắn mã QR tại di tích vì thế không chỉ góp phần lưu giữ lâu dài giá trị lịch sử, văn hóa mà còn tạo thuận lợi để người dân, nhất là thế hệ trẻ dễ tìm hiểu, tiếp cận thông tin di sản.

Không chỉ thuận tiện trong tìm hiểu, nền tảng số còn mở ra cơ hội để người trẻ trở thành những người trực tiếp lan tỏa giá trị di tích. Đoàn viên Trần Lê Bảo Yến, ở khu phố Hòa Tân cho biết: "Trên trang mạng xã hội cá nhân, fanpage chi đoàn khu phố và Đoàn phường, em sẽ chủ động chia sẻ thông tin về lịch sử, giá trị văn hóa của đình Cảnh Phước; đồng thời cập nhật hình ảnh, hoạt động tại di tích để nhiều người biết đến hơn".

Tiếp nối bằng đam mê những làn điệu cổ

Nếu công nghệ số mở thêm cánh cửa đưa di sản đến gần công chúng thì sự chủ động học hỏi, thực hành và trở thành những người tiếp nối các làn điệu cổ chính là cách người trẻ góp phần gìn giữ, trao truyền những giá trị văn hóa qua các thế hệ.

Sinh năm 2007, Nguyễn Khắc Hà Ka là con gái út trong gia đình có truyền thống hát Bài chòi ở phường Bình Kiến. Lớn lên trong tiếng hát của ông bà, cha mẹ, Hà Ka sớm dành tình yêu đặc biệt cho loại hình nghệ thuật truyền thống này. Không chỉ tham gia biểu diễn tại các lễ hội, sự kiện văn hóa, cô gái trẻ còn cùng các thành viên trong gia đình livestream chia sẻ những bài hát hay, những đoạn Bài chòi cổ tâm đắc tới cộng đồng.

Hà Ka chia sẻ, từ nhỏ em đã quen thuộc với tiếng hát Bài chòi trong gia đình. Tình yêu ấy đến tự nhiên, qua những lần nghe ông bà, cha mẹ cất giọng. Với em, nghe và hát Bài chòi không chỉ là sở thích mà còn là cách thư giãn sau những giờ học tập căng thẳng. Điều khiến Hà Ka muốn gắn bó với Bài chòi không chỉ là những giai điệu mộc mạc mà còn ở chiều sâu văn hóa ẩn sau từng câu hát. Đó là bức tranh đời sống của cư dân miền biển, từ những chuyến ra khơi mưu sinh đến niềm vui, lòng biết ơn sau mỗi chuyến biển bình an, no đủ. Trong lời ca còn gửi gắm tình cảm, mong ước của người thân nơi đất liền, mong những người vươn khơi luôn vững vàng trước sóng gió, thuận buồm xuôi gió trở về. Qua đó, tình yêu biển đảo, quê hương cũng được thể hiện một cách mộc mạc, sâu lắng.

Để giúp con hát đúng điệu và cảm nhận sâu hơn giá trị của Bài chòi, ông Nguyễn Khắc Thành, cha của Hà Ka, kiên trì truyền dạy từng cách vào hô, cách luyến láy trong mỗi câu, mỗi từ. Quan trọng hơn, ông giúp con hiểu cái hay, cái đẹp và những giá trị văn hóa được gửi gắm trong lời ca, để việc học hát không chỉ dừng ở bắt chước mà còn là quá trình tiếp nhận, trân trọng di sản của thế hệ trước.

Theo ông Thành, khi người trẻ thực sự yêu thích và tự nguyện nhập cuộc, văn hóa truyền thống sẽ có thêm người kế tục, thêm cách thức lan tỏa và cơ hội hiện diện trong đời sống hôm nay.

Thời đàm

Cùng viết nên giai điệu Tổ quốc

Châu Linh

Chương trình "Thanh âm Việt Nam. Giai điệu cuộc sống năm 2026" do Bộ VH-TT&DL tổ chức đang mở ra sân chơi âm nhạc dành cho mọi người dân, không phân biệt tuổi tác, nghề nghiệp. Cuộc thi được tổ chức trên phạm vi toàn quốc thông qua nền tảng số, kéo dài đến hết ngày 30/11/2026. Từ lời ru, tiếng rao phố đến âm thanh lao động thường ngày, mỗi thanh âm được ghi lại và chia sẻ sẽ góp phần hình thành Ngân hàng giai điệu Việt Nam và Bản đồ âm nhạc Việt Nam, tạo thêm nguồn lực cho công nghiệp văn hóa của đất nước.

Chương trình được triển khai trên cơ sở Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam và Quyết định số 2486/QĐ-TTg ngày 14/11/2025 của Thủ tướng Chính phủ về Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Hoạt động này nhằm khơi dậy năng lực sáng tạo âm nhạc trong cộng đồng; phát hiện, giới thiệu những giai điệu, âm thanh, tác phẩm và câu chuyện âm nhạc xuất phát từ đời sống thực tế, phản ánh sự đa dạng về vùng miền, dân tộc và thế hệ.

Thông điệp xuyên suốt của chương trình là "Mỗi người một giai điệu. Triệu người cùng tạo nên âm thanh Việt Nam". Đi kèm là một câu hỏi gửi tới công chúng: "Nếu Việt Nam có một âm thanh trong bạn, âm thanh ấy là gì?". Câu trả lời có thể là lời ru của bà, tiếng rao đêm trên phố, nhịp lao động nơi đồng ruộng, tiếng nhạc cụ trong lễ hội hay một làn điệu gắn với một vùng đất cụ thể. Mục tiêu của chương trình không phải tìm ra một âm thanh duy nhất đại diện cho đất nước, mà là khám phá và kết nối nhiều thanh âm cùng làm nên Việt Nam. Không gian sáng tạo vì thế được mở rộng cho mọi tầng lớp nhân dân, thay vì chỉ dành cho đội ngũ nghệ sĩ chuyên nghiệp.

Đối với Đắk Lắk, sau khi hợp nhất địa giới hành chính, không gian văn hóa và đời sống của tỉnh được mở rộng toàn diện, tạo nên một "giai điệu cuộc sống" độc đáo giao thoa hài hòa giữa bản sắc đại ngàn Tây Nguyên và nhịp sống biển cả duyên hải, biến bức tranh đời sống thành một "bản hợp xướng" vừa hùng vĩ, vừa phóng khoáng; hòa quyện giữa thanh âm trầm hùng của đại ngàn với giai điệu dạt dào của biển cả. Đó là tiếng cồng chiêng Tây Nguyên vang vọng giữa rừng già, tiếng đàn đá, kèn đá réo rắt, vị nồng nàn của rượu cần, cơm lam và hương thơm quyến rũ của thủ phủ cà phê. Đó là tiếng sóng vỗ bờ, nhịp sống rộn ràng tươi mới tại các bến cá buổi sớm, tiếng hát Bài chòi mộc mạc của ngư dân làng chài và vị mặn mòi từ những sản vật đại dương trứ danh.

Thanh âm là sự giao cảm giữa con người với nhau, với thiên nhiên và cuộc sống. Chương trình "Thanh âm Việt Nam. Giai điệu cuộc sống năm 2026" không đơn thuần là một cuộc thi âm nhạc, mà trước hết là sáng kiến khơi dậy tình yêu gia đình, quê hương, đất nước. Vì vậy, mỗi người nên bắt đầu từ những việc giản dị như ghi lại một âm thanh quê nhà, chia sẻ một câu hát yêu thích, hay thử sáng tác một giai điệu của riêng mình; qua đó tự kể câu chuyện của mình bằng âm thanh và tự tin hòa nhập cùng thế giới!.

Âm nhạc không chỉ thuộc về nghệ sĩ chuyên nghiệp, mà là không gian để mỗi người tham gia bằng trải nghiệm và ký ức của mình. Có những âm thanh hôm nay tưởng bình thường, nhưng theo thời gian có thể trở thành ký ức quý giá; thông qua việc sáng tạo và lan tỏa chúng, thế hệ trẻ có thể góp phần kể câu chuyện quốc gia bằng văn hóa. Và khi hàng triệu thanh âm nhỏ bé được lắng nghe, lưu giữ và phát huy, đó cũng là cách mỗi chúng ta góp phần viết tiếp giai điệu của Tổ quốc hôm nay, để trao lại cho các thế hệ mai sau.

Với 54 dân tộc anh em cùng sinh sống trên dải đất hình chữ S, đây là kho dữ liệu và bản đồ số về âm thanh Việt Nam, sẽ là nguồn chất liệu phong phú để các nhạc sĩ sáng tạo tác phẩm đương đại mang bản sắc dân tộc, tiếp cận gần hơn với khán giả trong nước và quốc tế.

Đắk Lắk Cuối tuần | 7
Số: 428 ngày 15/11/2026

KHI AI BƯỚC VÀO SÁNG TÁC NHẠC

Tuyết Hương

Công nghệ số cùng với các ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) như Suno, Udio… có thể hỗ trợ đắc lực cho các nhạc sĩ trong quá trình sáng tác nhạc như: tạo giai điệu, phối khí, xây dựng giọng hát và hoàn thiện một bản nhạc.

Đối với tác giả trẻ Trịnh Huy Chuẩn (phường Tuy Hòa), người đang hoạt động trong cả ba lĩnh vực sáng tác, hòa âm và kỹ thuật phòng thu, sự hỗ trợ của công nghệ đã giúp anh có thêm nhiều lựa chọn trong quá trình làm nhạc. "AI có thể giúp phác thảo bản phối, thử nghiệm màu sắc âm thanh và xử lý một số công đoạn kỹ thuật, qua đó giảm thời gian thực hiện để người sáng tác tập trung hơn vào việc phát triển ý tưởng. Tuy nhiên, hiệu quả của công nghệ phụ thuộc nhiều vào cách người làm nhạc sử dụng nó. Nếu biết xác định mục tiêu và lựa chọn công cụ phù hợp, AI có thể trở thành trợ thủ giúp hiện thực hóa những ý tưởng vốn khó thực hiện do hạn chế về thời gian, kinh phí hoặc nhân lực. Ngược lại, nếu chỉ dựa vào những sản phẩm có sẵn từ công nghệ, người sáng tác dễ rơi vào thế bị động, khó kiểm soát chất lượng và thiếu dấu ấn riêng" - tác giả Trịnh Huy Chuẩn cho biết.

Còn theo nhạc sĩ Nguyễn Duy Minh Khang (phường Tuy Hòa), trong thực tế hiện nay, người làm nhạc ứng dụng AI theo hai hướng: cung cấp câu lệnh mô tả chủ đề, thể loại và phong cách, AI tạo ra sản phẩm gần như hoàn chỉnh, từ ca từ, nhạc nền đến giọng hát; người sáng tác chủ động xây dựng lời ca, giai điệu, cấu trúc cơ bản, AI chỉ hỗ trợ hòa âm, phối khí và thử nghiệm các phương án thể hiện.

Thực tế hoạt động của nhóm Lang Zu Entertainment, nơi nhạc sĩ Khang tham gia, cho thấy AI đã bắt đầu trở thành một phần trong quy trình sản xuất âm nhạc chuyên nghiệp. Khoảng 50% sáng tác gần đây của nhóm có ứng dụng AI trong phối khí. Việc đưa công nghệ vào công đoạn này giúp nhóm tiết kiệm thời gian, thử nghiệm thêm nhiều màu sắc âm thanh mà không phải thực hiện toàn bộ các phương án theo quy trình truyền thống.

Nhạc do AI tạo ra đang xuất hiện ngày càng nhiều tại các quán cà phê, một phần nhờ sự mới lạ và khả năng đáp ứng nhanh nhu cầu sử dụng âm nhạc. Khi người dùng có thêm nhiều lựa chọn với chi phí thấp, người làm nghề phải đối diện sự cạnh tranh lớn hơn. Trong bối cảnh ấy, sự khác biệt không còn chỉ nằm ở việc ai có thể hoàn thành một bản nhạc nhanh hơn, mà còn ở việc ai tạo được sản phẩm phù hợp với nhu cầu người nghe và có dấu ấn đủ rõ để được nhận diện.

Đây cũng là yêu cầu đặt ra đối với những người trẻ mới bước vào con đường sáng tác. Nhạc sĩ, Nghệ sĩ nhân dân Cao Hữu Nhạc, Chi hội phó Chi hội Nhạc sĩ Việt Nam tại Đắk Lắk khẳng định: Nền tảng của sáng tác vẫn là kiến thức nhạc lý, kỹ năng viết ca từ, khả năng cảm thụ và vốn sống. Việc lắng nghe nhiều thể loại âm nhạc, tìm hiểu cách các nhạc sĩ xây dựng giai điệu, quan sát đời sống và tích lũy trải nghiệm giúp người sáng tác hình thành tư duy nghệ thuật. Khi có nền tảng ấy, họ mới đủ khả năng biến các gợi ý của công nghệ thành chất liệu phục vụ ý tưởng riêng. Đặc biệt, chiều sâu của tác phẩm còn gắn với cảm xúc và những trải nghiệm đã hình thành nên giai điệu ấy. Đây cũng là điểm khác biệt giữa việc tạo ra một sản phẩm nghe được và sáng tác một tác phẩm có khả năng lưu lại trong lòng công chúng.

Các ca khúc được sáng tác với sự hỗ trợ của AI được lựa chọn biểu diễn ngày càng nhiều tại các câu lạc bộ, phòng trà.
Ảnh: T. Hương

THÚC ĐẨY LIÊN KẾT "3 NHÀ", CHỐNG LÃNG PHÍ TRONG NGHIÊN CỨU KHOA HOC

Thúy Hằng

Đó là chỉ đạo của Phó Thủ tướng Chính phủ Hồ Quốc Dũng tại Hội nghị toàn quốc thúc đẩy liên kết viện nghiên cứu, trường đại học với cộng đồng doanh nghiệp trong nghiên cứu, phát triển khoa học và công nghệ (KHCN) vừa được Bộ KH-CN phối hợp với Văn phòng Chính phủ tổ chức.

Báo cáo tại hội nghị cho biết, giai đoạn 2021 - 2025, cả nước có 42 chương trình với khoảng 4.800 nhiệm vụ nghiên cứu, sử dụng 17.000 tỷ đồng nhưng ít kết quả trở thành sản phẩm trên thị trường. Cũng trong giai đoạn này, chỉ có khoảng 12% nhiệm vụ KHCN cấp quốc gia có sự tham gia của doanh nghiệp; ở địa phương, tỷ lệ này khoảng 11%. Mức độ doanh nghiệp tham gia hình thành quỹ KHCN để tài trợ nghiên cứu cũng rất thấp, chỉ khoảng 6%. Điều đó cho thấy sự tham gia của doanh nghiệp vào hoạt động nghiên cứu còn hạn chế, nhiều kết quả nghiên cứu chưa được ứng dụng và thương mại hóa.

Việc thúc đẩy liên kết giữa Nhà nước, nhà trường và doanh nghiệp là yêu cầu đặt ra từ các định hướng lớn về phát triển KHCN, đổi mới sáng tạo và giáo dục, đào tạo. Đặc biệt là Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị về đột phá phát triển KHCN, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia xác định: "Người dân và doanh nghiệp là trung tâm, là chủ thể, nguồn lực, động lực chính; nhà khoa học là nhân tố then chốt; Nhà nước giữ vai trò dẫn dắt, thúc đẩy, tạo điều kiện thuận lợi nhất" cho phát triển các lĩnh vực này. Quan điểm đó đặt ra yêu cầu phát huy vai trò của doanh nghiệp trong xác định nhu cầu, đầu tư và ứng dụng công nghệ; đồng thời tăng cường kết nối với các viện nghiên cứu, trường đại học để khai thác hiệu quả nguồn lực khoa học, thúc đẩy đổi mới sáng tạo và phát triển sản phẩm mới. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy, cho đến nay quy mô liên kết chưa đồng đều, doanh nghiệp chưa thực sự giữ vai trò trung tâm. Nhiều sản phẩm KHCN được đầu tư kinh phí lớn nhưng không hiệu quả, không phục vụ trực tiếp sản xuất và đời sống, nhiều sản phẩm chưa được thương mại hóa, tiềm ẩn nguy cơ lãng phí nguồn lực đầu tư.

Thời gian gần đây, các kết quả nghiên cứu và ứng dụng KHCN nổi bật tại tỉnh Đắk Lắk tập trung mạnh mẽ vào phục vụ sản xuất nông nghiệp công nghệ cao, chế biến nông sản, dược liệu, chuyển đổi số, bảo tồn gen và chăm sóc sức khỏe cộng đồng. Mô hình "3 nhà" được ví như chiếc kiềng 3 chân để thúc đẩy nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ và đổi mới sáng tạo. Trong đó, hầu hết các trường đại học, cao đẳng có hợp tác với doanh nghiệp về thực tập cho sinh viên, các doanh nghiệp cũng tham gia quá trình đào tạo, song tỷ lệ tham gia sâu vào nghiên cứu và phát triển còn rất thấp và còn gặp một số điểm nghẽn cần tập trung tháo gỡ như: nghiên cứu chưa thực sự xuất phát từ nhu cầu ứng dụng và chưa gắn chặt với trách nhiệm tiếp nhận; nguồn lực chưa được kết nối liên tục để hoàn thiện công nghệ và đưa sản phẩm ra thị trường; thiếu đầu mối chuyển giao chuyên nghiệp và điều kiện khai thác hạ tầng dùng chung thuận tiện; động lực chuyển giao của viện, trường và năng lực tiếp nhận của doanh nghiệp chưa đáp ứng yêu cầu…

Nếu như trước đây, nhiệm vụ nghiên cứu chủ yếu xuất phát từ đề xuất của các nhà khoa học tại viện, trường, thì nay chuyển mạnh sang cơ chế đặt hàng từ Nhà nước và doanh nghiệp, gắn nghiên cứu với sản phẩm đầu ra cụ thể. Để mối liên kết này ngày càng chặt chẽ và hiệu quả, trước hết, Nhà nước tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách thúc đẩy nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số; đẩy mạnh cơ chế đặt hàng nghiên cứu theo nhu cầu phát triển của đất nước và thị trường lao động. Các cơ sở giáo dục đại học, viện nghiên cứu chú trọng đổi mới chương trình đào tạo, tăng cường nghiên cứu ứng dụng, gắn hoạt động khoa học với yêu cầu thực tiễn của doanh nghiệp và nền kinh tế. Về phía doanh nghiệp, ưu tiên phát huy vai trò trung tâm của hệ sinh thái đổi mới sáng tạo thông qua đầu tư cho nghiên cứu và phát triển, tham gia xây dựng chương trình đào tạo, đặt hàng nghiên cứu và tiếp nhận chuyển giao công nghệ.

Sự phối hợp chặt chẽ giữa ba chủ thể sẽ góp phần tạo ra sản phẩm có khả năng cạnh tranh trong giai đoạn phát triển mới đúng theo tinh thần chỉ đạo của Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng: "Kiên quyết khắc phục tình trạng làm hình thức hoặc theo phong trào; mọi hoạt động nghiên cứu và ứng dụng KHCN phải được đo lường bằng sản phẩm cụ thể, mang lại giá trị gia tăng, nâng cao năng suất và sức cạnh tranh cho doanh nghiệp...".

Miền cổ tích Copenhagen(*)

Bài 2: Thành phố của những lâu đài và nhân vật cổ tích

Đào Tấn Lộc

Thành phố Copenhagen có những lâu đài tráng lệ và những ngôi nhà dọc phố xinh xắn sơn màu sặc sỡ với những con người giàu tính nhân văn và ước mơ thánh thiện như "Nàng tiên cá" hay "Chú lính chì dũng cảm" của nhà văn Andersen.

Nữ thần Gefion và Nàng tiên cá

Copenhagen có rất nhiều công viên đẹp, độc đáo, như Công viên Superkilen, Công viên giải trí Tivoli đã có 175 năm tuổi, Công viên Opera Park, hay Vườn bách thảo Đại học Copenhagen… nhưng tôi lại có ấn tượng với công viên nhỏ Churchill ở gần Pháo đài Kastellet và khu vực phụ cận. Ngoài những công trình kỷ niệm về chiến tranh giải phóng Đan Mạch trong thế chiến thứ II, thì không gian đẹp và tĩnh lặng xung quanh công viên này có nhiều công trình mỹ thuật, tượng đài mang tính huyền thoại.

Đài phun nước Gefion tráng lệ là một công trình như thế. Đài phun nước này được một nghệ sĩ Đan Mạch nổi tiếng thiết kế và điêu khắc trong 2 năm, sau đó mất 9 năm hoàn thiện và đưa vào hoạt động từ tháng 7/1908, mô tả câu chuyện thần thoại về nữ thần Gefion đã biến 4 người con trai của mình thành 4 con bò, trong chỉ một đêm cày xới đã tạo ra đảo Zealand - đảo chính của Copenhagen ngày nay. Đài nước có 2 bậc nước tràn và có những vòi phun, giữa là một đài cao bằng đá trên có tạc tượng nữ thần Gefion đang dũng mãnh điều khiển 4 chú bò trông rất hoành tráng.

Bên cạnh đài phun nước này, ở phía tay phải của nữ thần có một ngôi nhà thờ Tin Lành nhỏ nhưng xinh xắn, là Nhà thờ St Alban xây dựng hoàn thành từ năm 1887 theo kiến trúc Phục hưng Gothic. Cũng ở phía tay phải nữ thần, xa hơn là Pháo đài Kastellet hình ngôi sao 5 cánh xây dựng từ thế kỷ 17 với những bờ thành đất, trong đó có nhiều công trình kiến trúc mà nổi bật là Nhà thờ Thành trì và cối xay gió. Đây là một địa điểm tham quan du lịch, thường xuyên có tổ chức các buổi hòa nhạc.

Đi theo con đường đá phía sau lưng đài phun nước, ngắm nhìn cảnh quan hai bên hào nước của pháo đài, tôi được chiêm ngưỡng tượng của Vua Frederik IX dáng đứng bằng đồng, cao hơn 2,5m tay cầm mũ kêpi.

Cung điện Christiansborg, tượng Vua Christian IX. *Ảnh:* **Đào Tấn Lộc**

Tiếp tục đi về hướng bến tàu Langelinie hơn 500 m là bức tượng Nàng tiên cá bằng đồng ngồi trên một tảng đá chồng ven eo biển Oresund. Tượng chỉ cao 1,25 m và nặng khoảng 175 kg, không cao lớn như những bức tượng khác ở Copenhagen nhưng là biểu tượng văn hóa nổi tiếng của thành phố này, do nhà điêu khắc Edward Eriksen thực hiện hoàn thành tháng 8/1913 theo đặt hàng của Carl Jacobsen - con trai nhà sáng lập bia Carlsberg. Tác phẩm này lấy cảm hứng từ nhân vật trong truyện cổ tích của nhà văn Hans Christian Andersen. Khách du lịch tham quan tượng Nàng tiên cá khá đông, chụp hình miễn phí.

Từ bức tượng Nàng tiên cá trở lại trên đường ra xe, tôi thật bất ngờ khi phát hiện có 3 xe taxi Xanh SM (Green SM) của VinFast đứng đậu chờ khách. Xem giá cả được in trên hông xe, tôi ước tính là đắt gấp 10 lần ở Việt Nam. Quả nhiên ở một nước có thu nhập rất cao như Đan Mạch, giá cả đắt đỏ cũng là rất bình thường.

Những cung điện tráng lệ và cổ kính

Cung điện Amalienborg nơi ở của hoàng gia Đan Mạch hiện nay là một biểu tượng của chế độ quân chủ, là một công trình kiến trúc tiêu biểu tại Copenhagen và là một địa chỉ du lịch thu hút hàng triệu khách tham quan hằng năm. Cung điện này được xây dựng vào giữa thế kỷ 18 dưới thời Vua Frederik V, là một công trình kiến trúc Baroque theo trường phái Rococo, từ giữa thế kỷ 18 đã thay thế cho Cung điện Christiansborg nơi ở cũ của hoàng gia bị xảy ra hỏa hoạn.

Cửa cung điện hướng ra eo biển, gần cửa có 1 đài phun nước lớn, bên trong là 4 tòa nhà có kiến trúc tương tự nhưng có đặc điểm riêng bao quanh một quảng trường hình vuông lát đá, mà giữa quảng trường là tượng Vua Frederik V cưỡi ngựa bằng đồng. Trong đó, tòa nhà Frederik VIII là nơi ở của vua và hoàng hậu, các cửa đều có lính của đội cận vệ hoàng gia canh gác. Cung điện này là nơi vua tiếp đón các nguyên thủ quốc gia khác, tổ chức các sự kiện của hoàng gia, có khi còn tổ chức triển lãm nghệ thuật, hòa nhạc. Phía cuối đối

Quảng trường Tòa thị chính Copenhagen. *Ảnh:* **CTV**

diện với tượng Vua Frederik V là Nhà thờ Frederiks Kirke với mái vòm xanh lớn nổi bật uy nghi trên nền trời. Nhà thờ Frederiks Kirke, trung tâm Cung điện Amalienborg và Nhà hát Opera Copenhagen nằm thẳng hàng trên một trục gọi là trục phố Amalie.

Rời Cung điện Amalienborg, chúng tôi qua thăm Lâu đài Rosenborg. Đây là một lâu đài rất đẹp, có cây xanh, thảm cỏ và vườn hoa xung quanh, được Vua Christian IV cho xây từ đầu thế kỷ 17 để làm một nhà nghỉ hè và lập vườn cảnh. Sau đó được xây dựng và mở rộng thêm thành lâu đài hiện nay, gồm nhà chính 3 tầng và 4 ngôi tháp 5 tầng xung quanh, với mái chóp xanh, tường xây vật liệu gạch đỏ và trang trí mảnh sành xám mang nét kiến trúc Phục hưng. Từ năm 1624 - 1710, lâu đài này được dùng làm nơi ở của hoàng gia nên còn gọi là Cung điện Rosenborg. Từ năm 1833, lâu đài này trở thành Bảo tàng của hoàng gia, bên trong có trưng bày các vật quý giá, có cho công chúng tham quan. Thời điểm tôi đến thăm, thấy bên ngoài có bộ phận vũ trang bảo vệ nghiêm ngặt và khách du lịch phải mua vé để vào tham quan các vương miện và trang sức quý giá được giữ trong lâu đài. Bên cạnh lâu đài là Vườn cảnh của nhà vua với những hàng cây lớn, cả những cây lê có trái vàng trĩu cành và vườn hoa hồng. Hằng năm, khu vườn cảnh có khoảng 2,5 triệu lượt khách tham quan.

Địa điểm cuối cùng chúng tôi đến tham quan ở Copenhagen là Cung điện Christiansborg. Lịch sử của khu vực cung điện này có từ giữa thế kỷ 12, đầu tiên là Lâu đài Absalon, sau đó nhiều lần bị phá bỏ xây dựng lại do chiến tranh hay do bị hỏa hoạn nên mãi đến năm 1928 mới hoàn thành phần chính của cung điện như ngày nay theo thiết kế phong cách Tân Baroque. Đây là một tổ hợp công trình rất lớn, hiện vừa là trụ sở của Quốc hội Đan Mạch, vừa là nơi đặt văn phòng của Thủ tướng Đan Mạch và Tòa án tối cao Đan Mạch. Trong đó cũng có một phần do Vua Đan Mạch sử dụng, bao gồm Phòng tiếp tân hoàng gia, Nhà nguyện và chuồng ngựa hoàng gia.

Tại quảng trường cung điện, phía trước tòa nhà có ngọn tháp cao 106 m là tượng Vua Frederik VII cưỡi ngựa bằng đồng. Phía sau tòa nhà là chuồng ngựa hoàng gia, cũng có tượng Vua Christian IX cưỡi ngựa. Tôi được chứng kiến và ghi hình một xe ngựa hoàng gia đang chạy tập trong khu vực sân chuồng ngựa, chắc là đang chuẩn bị cho một nghi lễ nào đó. Mới đây, chúng ta đã chứng kiến Vua Frederik X và Hoàng hậu đón Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Phu nhân trên 2 xe ngựa hoàng gia, chính là nghi thức đón tiếp long trọng nhất của Nhà vua.

***

Do thời gian ở Copenhagen ngắn, có nhiều nơi tôi muốn thăm mà chưa thể đi được như nơi lưu niệm nhà bác học Niels Bohr - người đã tìm ra nền tảng về lý thuyết cấu trúc nguyên tử và cơ học lượng tử, nơi ở và làm việc của nhà văn Hans Christian Andersen huyền thoại, hay Vườn bách thảo Đại học Copenhagen… nên trong lòng còn đôi chút luyến tiếc. Nhưng dẫu sao, mấy ngày ở đây để lại trong lòng tôi thêm những ấn tượng đẹp về một thành phố vừa sầm uất, vừa cổ kính như một miền cổ tích.

(*) Xem từ số Báo Đắk Lắk Cuối tuần ra ngày 8/11/2026

Sức khỏe cho mọi người

Nội soi sớm để phát hiện và điều trị các BỆNH TIÊU HÓA

Thu Phượng

Lo ngại đau, khó chịu khi nội soi khiến nhiều người chần chừ đi khám dù đã có dấu hiệu bất thường ở đường tiêu hóa.

Bà H.T.K.C. (ở phường Buôn Ma Thuột) dù bị bệnh về tiêu hóa nhưng rất ngại đi khám vì… sợ phải nội soi. Dù được các con khuyên kiểm tra các vấn đề liên quan đến trào ngược dạ dày - thực quản và viêm loét dạ dày, bà vẫn chưa vượt qua được tâm lý e ngại. Chỉ khi cơn đau trở nên nghiêm trọng, bà mới quyết định đến bệnh viện khám và được bác sĩ chỉ định nội soi gây mê. Sau khi thực hiện, bà cho biết: "Tôi cứ nghĩ nội soi sẽ khó chịu nhưng thực hiện chỉ khoảng 5-10 phút, rất nhẹ nhàng, thoải mái. Sau khi biết rõ tình trạng bệnh, tôi yên tâm điều trị hơn, tinh thần cũng thoải mái và sức khỏe dần cải thiện".

Các bệnh lý đường tiêu hóa có biểu hiện đa dạng như: đau bụng, ợ nóng, đầy hơi, khó tiêu, thay đổi thói quen đại tiện, đi ngoài ra máu hoặc sụt cân không rõ nguyên nhân. Tuy nhiên, những triệu chứng này có thể xuất phát từ nhiều nguyên nhân; mức độ khó chịu không phải lúc nào cũng phản ánh chính xác mức độ tổn thương. Đáng lưu ý, một số tổn thương tiền ung thư, trong đó có polyp tuyến đại trực tràng, có thể chưa gây triệu chứng rõ ràng. Một số loại polyp có khả năng tiến triển thành ung thư theo thời gian nếu không được phát hiện và xử trí phù hợp. Nguy cơ cụ thể phụ thuộc vào loại mô học, kích thước và đặc điểm của tổn thương. Vì vậy, người có triệu chứng kéo dài, tái diễn hoặc dấu hiệu bất thường cần được thăm khám thay vì tự đánh giá tình trạng sức khỏe qua cảm giác đau nhiều hay ít. Bên cạnh đó, không phải mọi triệu chứng tiêu hóa đều cần nội soi; việc lựa chọn phương pháp kiểm tra phải căn cứ vào triệu chứng, tiền sử bệnh, yếu tố nguy cơ và đánh giá của bác sĩ.

Bác sĩ CKI Hồ Công Lý, Trưởng khoa Nội soi, Bệnh viện Đa khoa Thiện Hạnh cho biết, nội soi tiêu hóa sử dụng ống soi mềm có gắn camera để quan sát trực tiếp niêm mạc đường tiêu hóa, giúp phát hiện các bất thường như viêm, loét, xuất huyết, polyp hoặc tổn thương nghi ngờ ung thư. Ưu điểm của nội soi hiện nay là không chỉ giúp phát hiện tổn thương mà còn cho phép can thiệp điều trị trong nhiều trường hợp. Bác sĩ có thể lấy mẫu mô để xét nghiệm, cầm máu tại vị trí xuất huyết, cắt polyp hoặc lấy dị vật đường tiêu hóa khi có chỉ định. Với tổn thương nghi ngờ, sinh thiết giúp xác định đặc điểm mô bệnh học, hỗ trợ bác sĩ chẩn đoán và lựa chọn hướng điều trị. Đối với polyp đại trực tràng, tùy loại, kích thước, hình thái và vị trí, bác sĩ có thể chỉ định cắt qua nội soi nhằm loại bỏ tổn thương có nguy cơ tiến triển thành ung thư. Những trường hợp phức tạp có thể cần kỹ thuật chuyên sâu hơn, tùy đặc điểm tổn thương và tình trạng người bệnh.

Bác sĩ thực hiện nội soi tiêu hóa, giúp phát hiện và đánh giá các tổn thương đường tiêu hóa. *Ảnh:* **T. Phượng**

Bác sĩ Hồ Công Lý khuyến cáo, người dân nên đi khám khi có các triệu chứng tiêu hóa kéo dài hoặc bất thường như đau, nóng rát vùng thượng vị, ợ nóng, nuốt nghẹn, thay đổi thói quen đại tiện, đi ngoài ra máu hoặc sụt cân không rõ nguyên nhân. Tùy tình trạng cụ thể, bác sĩ sẽ cân nhắc chỉ định nội soi hoặc phương pháp kiểm tra phù hợp khác. Những người có tiền sử gia đình mắc ung thư đường tiêu hóa, từng phát hiện polyp hoặc có bệnh lý niêm mạc cần được đánh giá nguy cơ và hướng dẫn theo dõi. Với người chưa có triệu chứng, việc tầm soát ung thư đại trực tràng cần căn cứ vào độ tuổi, tiền sử cá nhân, tiền sử gia đình và các yếu tố nguy cơ, không áp dụng một mốc tuổi hoặc lịch nội soi chung cho tất cả mọi người.

Đối với người lo lắng về cảm giác đau, khó chịu, bác sĩ có thể tư vấn các phương án giảm khó chịu, như nội soi gây mê khi phù hợp. Người bệnh cần được đánh giá sức khỏe, giải thích lợi ích và nguy cơ trước thủ thuật, đồng thời tuân thủ hướng dẫn chuẩn bị để bảo đảm an toàn. Đặc biệt, người có biểu hiện nôn ra máu, đi ngoài ra máu nhiều, phân đen kèm choáng hoặc ngất, đau bụng dữ dội cần đến cơ sở y tế cấp cứu. Chủ động trao đổi với bác sĩ khi có dấu hiệu bất thường thay vì để nỗi sợ thủ thuật cản trở việc thăm khám, là bước quan trọng giúp người bệnh được chẩn đoán và xử trí kịp thời.

Câu chuyện cuộc sống

Gieo những hạt mầm yêu thương

Hồng Hà

Giữa dòng chảy bộn bề, tất bật của cuộc sống, chuyện về những người luôn sẵn sàng chia sẻ, lan tỏa yêu thương, góp sức vì cộng đồng khiến ta cảm thấy ấm lòng hơn.

Như câu chuyện về các tình nguyện viên Câu lạc bộ (CLB) Hiến máu tình nguyện Tây Nguyên - những người bình dị vẫn đang âm thầm trao đi yêu thương mà chẳng mong nhận lại điều gì. Anh Hoàng Công Minh, Chủ nhiệm CLB cho biết: CLB hiện có 120 thành viên chính thức, hoạt động thường xuyên và hơn 2.000 thành viên ngân hàng máu sống; với các hoạt động chủ yếu như: vận động hiến máu, hiến tiểu cầu, hiến tóc tặng bệnh nhân ung thư, vận động trao tặng sữa mẹ cho trẻ thiếu sữa… Tình nguyện viên của CLB thuộc mọi thành phần, lứa tuổi với hoàn cảnh khác nhau nhưng cùng chung một tinh thần sẵn sàng cống hiến.

Đó là những bạn trẻ như Châu Hải My (Gia Nghĩa, tỉnh Lâm Đồng), Nguyễn Vĩnh Đạt (phường Buôn Ma Thuột) mang trong mình dòng máu hiếm B Rh-, A Rh- luôn sẵn sàng có mặt để hiến máu cho những người bệnh đang nguy kịch; thậm chí, các bạn còn di chuyển hàng trăm cây số đến tận Bệnh viện Đa khoa Gia Lai để truyền máu kịp thời cho người bệnh cấp cứu tại đây. Hay như bạn Nguyễn Xuân Hiến (xã Krông Năng) từng thoát khỏi cửa tử nhờ được hiến máu kịp thời trong một lần tai nạn, giữ được mạng sống nhưng cơ thể bạn không còn lành lặn. Biết ơn những giọt máu hồng đã mang lại cho mình cơ hội sống, dù được tư vấn là không nên tham gia vì điều kiện sức khỏe, bạn vẫn nhất quyết bắt xe đến Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên đăng ký hiến máu bằng được. Không đủ điều kiện sức khỏe để cho máu nhưng tấm lòng thơm thảo của Hiến khiến mọi người nhớ mãi… Đó còn là cô giáo Nguyễn Thị Ngọc Hạ, giáo viên Trường Mầm non Ea Kpam, xã Cư M'gar. Dù hơn 45 tuổi mới tham gia hiến máu nhưng mỗi lần có bệnh nhân cần máu, bận đến mấy, cô Hạ cũng sắp xếp đi ngay. Một điều trùng hợp (mà được các bạn trong CLB gọi vui là "kỷ lục") là những lần cô hiến máu đều hiến cho các bé mắc bệnh Thalassemia. Bằng tình yêu trẻ của cô giáo mầm non, cô Hạ xem khoa Nhi và các bé bệnh nhân Thalassemia cũng như những đứa con ở trường của mình.

Đó còn là câu chuyện của cô gái Lê Thị Diễm Quỳnh (phường Buôn Hồ), không may gặp tai nạn bị liệt cả hai chân song Quỳnh vẫn muốn đóng góp một phần nhỏ bé của mình cho những người không may mắn. Quỳnh đã quyết định hiến mái tóc đen dài và suôn mượt của mình để tặng các bệnh nhân ung thư.

Tại CLB Hiến máu tình nguyện Tây Nguyên, bạn sẽ gặp rất nhiều những tia sáng ấm áp như thế: từ những bạn trẻ, những chiến sĩ cảnh sát không chần chừ lên đường hiến máu; những người giữ gìn mái tóc để trao tặng người mắc bệnh hiểm nghèo đến những bà mẹ dành tặng những giọt sữa quý giá của mình cho trẻ thiếu sữa và nhiệt huyết cống hiến cho hoạt động thiện nguyện của những người đang bền bỉ điều hành, duy trì CLB.

Và còn rất nhiều những hành động đẹp khác nữa, nếu để ý chúng ta sẽ thấy luôn hiện diện quanh mình.

"*Nếu cuộc đời toàn những chuyện xấu xa/Tại sao cây táo lại nở hoa?/Sao rãnh nước lại trong veo đến thế?*" (Lưu Quang Vũ). Những điều chưa tốt vẫn tồn tại, những câu chuyện khiến chúng ta buồn lòng vẫn diễn ra nhưng không vì thế mà những giá trị nhân văn bị mất đi. Bởi vậy, đừng để những điều tiêu cực chiếm hết không gian dành cho lòng tốt; đừng để sự hoài nghi khiến chúng ta quên rằng quanh mình vẫn có biết bao người luôn nỗ lực sống đẹp, sống có ích. Và mỗi người, bằng việc làm vừa sức mình, đều có thể góp một hạt mầm yêu thương, một hành động có ích cho cộng đồng.

Đại hội Thể thao toàn quốc
Chờ những cuộc bứt phá kỷ lục

Đăng Triều

Tham dự Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X, Đoàn thể thao Đắk Lắk có 209 VĐV tham gia tranh tài ở 20 môn. Chỉ tiêu đề ra là phấn đấu giành 8 Huy chương Vàng, 12 Huy chương Bạc và 16 Huy chương Đồng.

Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X năm 2026 đã chính thức khởi tranh, quy tụ những vận động viên (VĐV) xuất sắc nhất cả nước, sẵn sàng cho những cuộc bứt phá, thiết lập các kỷ lục mới.

Kỳ vọng từ những môn trọng điểm

Đại hội chính thức diễn ra tại TP. Hồ Chí Minh từ ngày 14/11 đến 12/12, với khoảng 12.000 cán bộ, huấn luyện viên (HLV), VĐV thuộc 36 đoàn thể thao của 34 tỉnh, thành phố và hai ngành Công an, Quân đội tham dự.

Các VĐV tranh tài ở 48 môn, 973 nội dung thi đấu. Đây là sự kiện thể thao lớn nhất cả nước trong chu kỳ 4 năm nhằm đánh giá toàn diện chất lượng đào tạo, huấn luyện VĐV thành tích cao của các địa phương, qua đó phát hiện những nhân tố mới, chuẩn bị lực lượng cho các đấu trường quốc tế SEA Games, Olympic và ASIAD.

Nhìn lại Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ IX, giới chuyên môn vẫn ấn tượng với 149 kỷ lục được xác lập. Những con số này phản ánh sự đầu tư, chuẩn bị nghiêm túc của các đơn vị tham dự.

Vì vậy, Đại hội lần thứ X tiếp tục được kỳ vọng chứng kiến những cuộc bứt phá thành tích, nhất là ở các môn có tính định lượng rõ ràng, nơi từng phần trăm giây, từng centimet, từng kilôgam hay điểm số đều có thể tạo nên cột mốc mới.

Cử tạ - môn được kỳ vọng những kỷ lục mới được thiết lập. *Ảnh:* Đ. Triều

Điền kinh là một trong những môn được chờ đợi nhất, bởi đây là môn có số lượng nội dung tranh tài nhiều nhất đại hội, với 52 bộ huy chương.

Trên đường đua xanh, bơi lội cũng là môn thu hút sự quan tâm đặc biệt. Với 41 nội dung tranh tài, đây là một trong những môn có nhiều cơ hội xuất hiện những thông số mới. Sự cạnh tranh giữa các trung tâm mạnh như Quân đội, TP. Hồ Chí Minh, Đà Nẵng và các địa phương có phong trào bơi phát triển sẽ tạo động lực để các kình ngư vượt qua giới hạn bản thân.

Bên cạnh đó, cử tạ và bắn súng cũng được kỳ vọng nhiều kỷ lục mới được thiết lập với sự góp mặt của tất cả các lực sĩ, xạ thủ hàng đầu trong nước.

Sẵn sàng thiết lập cột mốc mới

Ở môn điền kinh, với sự góp mặt của những tuyển thủ hàng đầu, như: Nguyễn Thị Oanh, Phạm Thị Hồng Lệ, Tạ Ngọc Tưởng… hứa hẹn mang đến những màn tranh tài đỉnh cao, những cuộc cạnh tranh quyết liệt và hấp dẫn, khi các VĐV đã khẳng định được đẳng cấp đang hướng đến những cột mốc thành tích mới.

Ở môn bơi, tâm điểm chú ý là Trần Hưng Nguyên (đoàn Quân đội). Tại ASIAD 20 năm 2026, kình ngư này đạt thành tích 4 phút 17 giây 57 ở nội dung 400m hỗn hợp cá nhân nam, phá kỷ lục quốc gia và SEA Games do chính anh nắm giữ. Dù chưa giành huy chương ở đấu trường châu lục, thông số chuyên môn ấy cho thấy khả năng cạnh tranh và sự tiến bộ đáng ghi nhận của VĐV này. Khả năng anh thiết lập cột mốc mới là rất cao.

Ở nội dung nữ, Nguyễn Thúy Hiền (đoàn Quân đội) là gương mặt trẻ đáng chú ý. Việc được cọ xát ở đấu trường quốc tế, trong đó có Olympic trẻ thế giới năm 2026 giúp nữ kình ngư tích lũy thêm kinh nghiệm và bản lĩnh thi đấu. Cô được kỳ vọng tạo dấu ấn ở các nội dung mình tham dự.

Cử tạ cũng là môn có nhiều điều kiện để xuất hiện những kỷ lục mới. Với đặc thù thành tích được xác định bằng trọng lượng tạ ở hai động tác cử giật, cử đẩy và tổng cử, mỗi lần nâng thành công mức tạ cao hơn đều có thể tạo nên dấu mốc mới. Các lực sĩ hàng đầu như Trịnh Văn Vinh (Bắc Ninh), Lại Gia Thành (Hà Nội), Nguyễn Trần Anh Tuấn (TP. Hồ Chí Minh)… kỳ vọng mang đến những màn tranh tài hấp dẫn, với những mức tạ được tăng dần sau mỗi lần nâng.

Bắn súng là môn có truyền thống xuất hiện nhiều kỷ lục tại các kỳ đại hội. Ở lần tổ chức thứ IX, các xạ thủ đã thiết lập 30 kỷ lục mới. Bước vào Đại hội X, sự góp mặt của nhiều tuyển thủ quốc gia như: Trịnh Thu Vinh, Phí Thanh Thảo, Lê Thị Mộng Tuyền, Lại Công Minh, Phạm Quang Huy… tiếp tục được hy vọng mang lại những thành tích nổi bật.

Tất nhiên, việc phá kỷ lục không phải mục tiêu dễ dàng bởi thành tích còn phụ thuộc vào phong độ, trạng thái tâm lý, điều kiện thi đấu và sự cạnh tranh của các đối thủ. Song chắc chắn khi bước vào cuộc đua, mỗi VĐV đều nhập cuộc với quyết tâm cao nhất bởi việc xác lập kỷ lục nhằm minh chứng cho sự tiến bộ của VĐV, phản ánh chất lượng công tác huấn luyện, đầu tư cơ sở vật chất và quá trình phát triển thể thao thành tích cao của từng địa phương, ngành.

Việc phá kỷ lục các môn Olympic tại đại hội sắp đến còn mở ra cơ hội để thể thao Việt Nam đánh giá chính xác hơn trình độ của VĐV so với chuẩn mực khu vực, châu lục và thế giới. Từ kết quả tại đại hội, các ban huấn luyện có thêm căn cứ tuyển chọn, xây dựng kế hoạch đào tạo, tập huấn cho lực lượng hướng đến SEA Games, ASIAD và Olympic.

Từ tập luyện thể thao đến văn hóa sức khỏe

Minh Khuê

Phó Thủ tướng Chính phủ Phạm Thị Thanh Trà vừa ký Quyết định số 2154/QĐ-TTg phê duyệt Đề án "Nâng cao hiệu quả sử dụng các thiết chế văn hóa, thể thao, không gian công cộng phục vụ rèn luyện sức khỏe cho nhân dân; đẩy mạnh phong trào toàn dân chủ động chăm sóc sức khỏe, xây dựng văn hóa sức khỏe trong nhân dân" (Đề án). Đề án đặt ra yêu cầu tạo môi trường thuận lợi để người dân chủ động rèn luyện, chăm sóc sức khỏe, từng bước hình thành văn hóa sức khỏe.

Một trong những thông điệp thiết thực của Đề án là khuyến khích mỗi người tùy độ tuổi, thể trạng và điều kiện sống lựa chọn ít nhất một môn thể thao hoặc hình thức vận động, không phải môn thể thao nào thời thượng mà là sự phù hợp và kiên trì gắn bó.

Sức khỏe là vốn quý của mỗi cá nhân; duy trì vận động là cách thiết thực để nâng cao thể chất, cải thiện chất lượng cuộc sống và chủ động phòng ngừa bệnh tật. Trong nhịp sống hiện đại, khi áp lực công việc và thói quen ít vận động là nguyên nhân góp phần gây nên nhiều căn bệnh nguy hiểm, việc dành thời gian chăm sóc sức khỏe, duy trì vận động càng trở nên cần thiết. Việc duy trì vận động mỗi ngày còn là bước khởi đầu xây dựng văn hóa sức khỏe trong cộng đồng.

Tuy nhiên, tổ chức phong trào thể thao rộng khắp chưa đồng nghĩa với việc đã hình thành văn hóa sức khỏe. Một ngày hội thể thao có thể thu hút đông đảo người tham gia, một đợt phát động có thể tạo không khí sôi nổi, nhưng giá trị thật sự chỉ được khẳng định khi người dân tiếp tục tập luyện sau đó.

Văn hóa sức khỏe còn thể hiện ở chế độ dinh dưỡng, sinh hoạt, nghỉ ngơi hợp lý, ý thức phòng bệnh và trách nhiệm chăm sóc sức khỏe bản thân, gia đình. Vì vậy, bên cạnh ý thức cá nhân, cần có môi trường thuận lợi để hình thành lối sống khoa học. Giai đoạn 2026 - 2030, Đề án phấn đấu 100% đơn vị hành chính cấp xã có thiết chế văn hóa, thể thao đáp ứng tiêu chí, tiêu chuẩn quy định; 90% thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở hoạt động thường xuyên, hiệu quả. Điều này đặt ra yêu cầu không chỉ đầu tư xây dựng mà còn phải tổ chức hoạt động và thu hút người dân tham gia. Một công trình chỉ thật sự phát huy giá trị khi được sử dụng thường xuyên, đáp ứng nhu cầu của cộng đồng.

Với địa bàn rộng từ đô thị đến nông thôn, miền núi, vùng ven biển đến vùng đồng bào dân tộc thiểu số, Đắk Lắk có nhiều điều kiện nhưng cũng đối mặt với không ít thách thức trong xây dựng văn hóa sức khỏe. Chương trình Toàn dân tập luyện thể dục thể thao năm 2026 tổ chức tại Quảng trường 10/3 (phường Buôn Ma Thuột) đã thu hút hơn 1.000 người tham gia, cho thấy sức lan tỏa của phong trào. Tuy nhiên, điều quan trọng là chuyển khí thế từ những sự kiện tập trung thành hoạt động thường xuyên ở từng địa bàn. Việc cần làm là chú trọng khai thác nhà văn hóa, sân thể thao, công viên và không gian công cộng; phát triển các môn thể thao gần gũi. Đặc biệt, cần bảo đảm cơ hội tiếp cận điều kiện tập luyện giữa đô thị với nông thôn, vùng sâu, vùng xa và vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Các câu lạc bộ, nhóm thể thao tự quản tại thôn, buôn, tổ dân phố cũng sẽ góp phần đưa hoạt động rèn luyện đến gần hơn với người dân.

Xây dựng văn hóa sức khỏe là quá trình lâu dài, cần sự đồng hành của Nhà nước, cộng đồng, gia đình và mỗi cá nhân. Nhà nước tạo điều kiện về thiết chế, không gian, chính sách. Cộng đồng xây dựng môi trường vận động. Gia đình và nhà trường cần phối hợp hình thành thói quen vận động cho thế hệ trẻ. Mỗi người thì chủ động lựa chọn cách chăm sóc sức khỏe phù hợp.

Một người chọn đi bộ mỗi sáng, một gia đình cùng đạp xe cuối tuần, một khu dân cư duy trì câu lạc bộ thể thao mỗi ngày chính là nền móng của văn hóa sức khỏe. Đích đến của Đề án vì thế không chỉ là có thêm sân tập, công viên hay thiết chế thể thao, mà là hình thành một xã hội, trong đó mỗi người đều ý thức chăm sóc sức khỏe và coi vận động là nhu cầu thiết yếu.

TÌM HIỂU LUẬT TƯ PHÁP NGƯỜI CHƯA THÀNH NIÊN SỐ 59/2024/QH15(*)

✍**Hỏi:** Hội thẩm tham gia xét xử sơ thẩm vụ án liên quan đến người chưa thành niên phải có ít nhất một người là ai?

Trả lời: Hội thẩm tham gia xét xử sơ thẩm vụ án liên quan đến người chưa thành niên phải có ít nhất một người là giáo viên, cán bộ Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh hoặc người có kinh nghiệm công tác trong lĩnh vực tư pháp, quản lý, đào tạo, bảo vệ, chăm sóc hoặc giáo dục đối với người chưa thành niên hoặc người được đào tạo về tâm lý học và khoa học giáo dục người chưa thành niên.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 2 Điều 29 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Trường giáo dưỡng, trại giam có trách nhiệm nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ, giáo viên về kỹ năng gì để bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của người chưa thành niên?

Trả lời: Trường giáo dưỡng, trại giam có trách nhiệm nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ, giáo viên về kỹ năng quản lý, giáo dục phù hợp với người chưa thành niên.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 3 Điều 31 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Người làm công tác xã hội trong hoạt động tư pháp người chưa thành niên phải đáp ứng điều kiện gì?

Trả lời: Người làm công tác xã hội trong hoạt động tư pháp người chưa thành niên phải đáp ứng các điều kiện sau đây:

- Có hiểu biết pháp luật về người chưa thành niên;
- Đã được đào tạo hoặc bồi dưỡng về tâm lý học, khoa học giáo dục người chưa thành niên hoặc có kinh nghiệm, hiểu biết về tâm lý người chưa thành niên hoặc có kỹ năng giao tiếp đối với người chưa thành niên.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 32 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Cha, mẹ hoặc người giám hộ của người chưa thành niên phạm tội có trách nhiệm gì về mặt tài chính?

Trả lời: Cha, mẹ hoặc người giám hộ của người chưa thành niên phạm tội có trách nhiệm bồi thường thiệt hại và thực hiện các trách nhiệm khác theo quy định của pháp luật.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 3 Điều 33 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Người từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi phạm tội rất nghiêm trọng có thể được áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng không?

Trả lời: Có, trừ trường hợp quy định tại Khoản 1 và Khoản 3 Điều 38 Luật Tư pháp người chưa thành niên.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 37 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Điều kiện để áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng đối với người chưa thành niên phạm tội là gì?

Trả lời: Người chưa thành niên phạm tội thuộc một trong các trường hợp quy định tại Điều 37 của luật này có thể được áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng khi có đủ các điều kiện sau đây:

- Có chứng cứ xác định người chưa thành niên đã thực hiện hành vi phạm tội;
- Người chưa thành niên thừa nhận mình đã thực hiện hành vi phạm tội;
- Người chưa thành niên đồng ý bằng văn bản về việc xử lý chuyển hướng.

(Cơ sở pháp lý: Điều 39 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Thời hạn thực hiện nghĩa vụ đối với người chưa thành niên bị áp dụng biện pháp "Khiển trách" là bao lâu?

Trả lời: Từ 03 tháng đến 01 năm.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 3 Điều 40 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Theo quy định của Luật Tư pháp người chưa thành niên, biện pháp "Bồi thường thiệt hại" được áp dụng khi có sự đồng thuận của ai?

Trả lời: Bồi thường thiệt hại được áp dụng khi có sự đồng thuận của bị hại hoặc người đại diện của họ.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 3 Điều 42 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Biện pháp "Giáo dục tại xã, phường, đặc khu" là việc buộc người chưa thành niên phạm tội phải chịu sự quản lý, giám sát, giáo dục của ai?

Trả lời: Giáo dục tại xã, phường, thị trấn là việc buộc người chưa thành niên phạm tội phải chịu sự quản lý, giám sát, giáo dục của ủy ban nhân dân cấp xã nơi họ cư trú về việc tuân thủ pháp luật, thực hiện nghĩa vụ công dân, chấp hành nội quy, quy chế của nơi cư trú, nơi học tập, nơi làm việc.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 43 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Thời hạn áp dụng biện pháp "Quản thúc tại gia đình" đối với người chưa thành niên phạm tội là bao lâu?

Trả lời: Thời hạn áp dụng biện pháp quản thúc tại gia đình là từ 03 tháng đến 01 năm.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 4 Điều 44 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Biện pháp "Cấm tiếp xúc với người có nguy cơ dẫn đến người chưa thành niên phạm tội mới" là việc cấm giao tiếp, liên lạc, tiếp cận với ai?

Trả lời: Cấm tiếp xúc với người có nguy cơ dẫn đến người chưa thành niên phạm tội mới là việc cấm người chưa thành niên phạm tội giao tiếp, liên lạc, tiếp cận với bị hại, đồng phạm, người có ảnh hưởng tiêu cực đến hành vi của người chưa thành niên có nguy cơ thúc đẩy người chưa thành niên phạm tội mới.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 46 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Biện pháp "Tham gia chương trình học tập, dạy nghề" là việc người chưa thành niên phạm tội phải học tập về những gì?

Trả lời: Tham gia chương trình học tập, dạy nghề là việc người chưa thành niên phạm tội phải học tập về pháp luật, đạo đức, nghĩa vụ công dân, kỹ năng ứng xử, kỹ năng sống hoặc học nghề.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 48 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Biện pháp "Tham gia điều trị hoặc tư vấn tâm lý" là việc trị liệu, can thiệp y tế nhằm khắc phục những trở ngại nào của người chưa thành niên?

Trả lời: Điều trị hoặc tư vấn tâm lý là việc trị liệu, can thiệp y tế nhằm khắc phục những trở ngại về tinh thần, cảm xúc, tâm trạng, tình trạng sức khỏe là nguyên nhân dẫn tới hành vi phạm tội của người chưa thành niên.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 49 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Tổng thời gian thực hiện biện pháp "Thực hiện công việc phục vụ cộng đồng" của người chưa thành niên phạm tội là bao nhiêu?

Trả lời: Tổng thời gian thực hiện biện pháp thực hiện công việc phục vụ cộng đồng là từ 20 giờ đến 80 giờ.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 2 Điều 50 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

(Còn nữa)

(*) Xem từ Báo Đắk Lắk Cuối tuần số ra ngày 8/11/2026

BÁO VÀ PHÁT THANH, TRUYỀN HÌNH ĐẮK LẮK VÀ SỞ TƯ PHÁP PHỐI HỢP THỰC HIỆN

Thực phẩm giả, hậu quả thật

Hà Duy

Vì lợi nhuận, các đối tượng đã bất chấp quy định để sản xuất thực phẩm giả và đưa ra thị trường tiêu thụ khiến sức khỏe và quyền lợi của người tiêu dùng bị ảnh hưởng.

TAND tỉnh vừa tổ chức phiên tòa hình sự xét xử 8 bị cáo trong vụ án sản xuất hàng giả là thực phẩm và trốn thuế xảy ra tại Công ty CP Asia Life.

Theo cáo trạng, từ tháng 9/2024 đến tháng 10/2025, trong quá trình sản xuất, gia công thực phẩm bổ sung theo hợp đồng với các công ty khác, Nguyễn Phong (SN 1986, Chủ tịch HĐQT Công ty CP Asia Life) và vợ là Nguyễn Phạm Hồng Vy (SN 1987, Giám đốc Công ty CP Asia Life) đã chỉ đạo nhân viên sản xuất hàng giả. Công ty Asia Life đã sản xuất 167.963 hộp kẹo Kera, 3.269 hộp Green Nutrition Organic Kale, 8.000 hộp Kombutea Slim+ và 2.996 chai Mequib® Happii Gummies giả, với tổng trị giá hơn 6,25 tỷ đồng, thu lợi bất chính hơn 3,18 tỷ đồng.

Phong và Vy giữ vai trò chính, trực tiếp điều hành và thống nhất chủ trương sản xuất hàng giả. Các bị cáo còn lại được phân công thực hiện những công đoạn khác nhau như nghiên cứu công thức, lập hồ sơ công bố, kiểm tra chất lượng, tổ chức sản xuất, lập kế hoạch và hợp thức hóa hồ sơ. Trong đó, Từ Kiên Trung (SN 1986, Giám đốc Nhà máy Công ty CP Asia Life) đã ký lệnh sản xuất và chỉ đạo lập hồ sơ khống, giúp sức sản xuất 7.836 hộp kẹo Kera giả, trị giá hơn 254 triệu đồng. Ngoài hành vi sản xuất hàng giả, Công ty CP Asia Life còn không kê khai doanh thu thực tế hơn 16,07 tỷ đồng, gây thiệt hại cho Nhà nước hơn 3,34 tỷ đồng tiền thuế.

Hội đồng xét xử đã tuyên phạt bị cáo Phong mức án 15 năm tù về tội sản xuất hàng giả là thực phẩm, đồng thời phạt bổ sung 100 triệu đồng. Bị cáo Vy bị phạt 10 năm tù về tội sản xuất hàng giả là thực phẩm và 1 năm 6 tháng tù về tội trốn thuế; tổng hợp hình phạt bị cáo phải chấp hành đối với hai tội là 11 năm 6 tháng tù, phạt bổ sung 150 triệu đồng. Các bị cáo còn lại nhận mức án từ 1 năm đến 6 năm tù theo tội danh và hành vi phạm tội được xác định.

Không chỉ thực phẩm bổ sung, mặt hàng thiết yếu trong bữa ăn hằng ngày cũng bị làm giả. Tháng 2/2026, lực lượng chức năng khởi tố vụ án sản xuất muối i-ốt giả tại Công ty TNHH Kiều Hưng (phường Thành Nhất). Kiểm tra cơ sở, lực lượng chức năng phát hiện hơn 35 tấn muối i-ốt đã đóng gói. Kết quả giám định 15 mẫu cho thấy hàm lượng i-ốt chỉ đạt 2,57-5,93 mg/kg, trong khi mức công bố trên bao bì là 20-40 mg/kg.

Theo kết quả điều tra, trước năm 2024, khi i-ốt còn được Nhà nước cấp phát miễn phí thì Văn Thị Ơn (SN 1958, Giám đốc Công ty TNHH Kiều Hưng) chỉ đạo công nhân sử dụng 1 gói i-ốt (30 - 50g) để trộn cho 1 tấn muối thành phẩm. Từ năm 2024, khi không còn được cấp miễn phí, nhằm giảm chi phí, tăng lợi nhuận, Ơn chỉ đạo sử dụng 1 gói i-ốt để trộn từ 2 tấn muối trở lên. Từ khoảng tháng 10/2025, lượng pha trộn bị nâng lên từ 3 - 4 tấn muối cho mỗi gói i-ốt. Mở rộng điều tra, lực lượng chức năng thu giữ thêm hơn 3,3 tấn muối i-ốt giả đã được đưa ra thị trường. Riêng trong năm 2025, Công ty đã bán ra thị trường khoảng 1.700 tấn muối i-ốt giả, chủ yếu tại Đắk Lắk và Lâm Đồng.

Những vụ án trên cho thấy, bên cạnh việc phát hiện, xử lý nghiêm các hành vi sản xuất thực phẩm giả thì công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật cần được chú trọng để phòng ngừa vi phạm từ sớm. Bởi đằng sau những thực phẩm bị làm giả để trục lợi, cái giá phải trả không chỉ là những bản án nghiêm khắc, mà còn là niềm tin của người tiêu dùng bị tổn hại và sức khỏe cộng đồng bị đe dọa...

Đắk Lắk là vùng sản xuất cà phê trọng điểm của cả nước với diện tích hơn 217.000 ha, sản lượng ước đạt trên 580.000 tấn/năm.

Cà phê vào mùa THU HOẠCH

Đắk Lắk đang vào vụ thu hoạch cà phê niên vụ 2026 - 2027. Để kịp tiến độ, bà con nông dân tất bật huy động nhân công thu hái, sơ chế. Thời điểm này, trong những vườn cà phê đã chín đỏ, trên các nẻo đường, đâu đâu cũng nghe tiếng cười nói rộn ràng, tiếng xe công nông chở cà phê về sân phơi và tiếng máy xay xát nhộn nhịp.

Thế Hùng *(thực hiện)*

Cà phê là sản phẩm nông nghiệp chủ lực trong cơ cấu kinh tế của Đắk Lắk, cũng là nguồn thu nhập chính của phần lớn nông dân trên địa bàn tỉnh.

Những chuyến xe công nông chở thành quả của người nông dân từ rẫy về nhà, mang theo niềm vui vụ mùa bội thu.

Cà phê được đổ lên giàn phơi trong nhà màng...

Cà phê thu hoạch được đóng vào bao, vận chuyển lên xe công nông chở về sân phơi, chuẩn bị cho các công đoạn sơ chế tiếp theo.

... hoặc được phơi trong khoảng sân rộng. Tùy vào điều kiện thời tiết mà quá trình phơi cà phê tự nhiên có thể kéo dài từ 10 - 20 ngày.

●Giám đốc: ĐÀO PHẠM HOÀNG QUYÊN ●Giấy phép xuất bản số 31/GP-BTTTT ngày 21/01/2022 của Bộ TT-TT
● ISSN 8868 ● In tại Công ty TNHH Một thành viên in Đắk Lắk ● Số lượng in 1.198 tờ ● Khuôn khổ 29x42cm ● 12 trang ●Giá 7.500 đồng